

HÁZASSÁGON KÍVÜLI SZÜLÉSEK – MATEMATIKAI-STATISZTIKAI ELEMZÉS²

HABLICSEK LÁSZLÓ

BEVEZETÉS

Közismert, hogy az ún. második demográfiai átmenet, vagyis az a népességfejlődési szakasz, amely a fejlett európai országokban az 1970-es évektől bontakozott ki, többek között a családformák területén is lényeges változásokat hozott. E változások legfőbb ismérve a családformák diverzifikálódása, a tradicionális társadalmi berendezkedés szemszögéből enyhén szólva szokatlan, új formák megjelenése és térnyerése.

A házasságon kívüli szülések számának gyors emelkedése szintén a második demográfiai átmenet ismérvei közé tartozik. Az, hogy a gyermekek egy része nem házasságban fogan és születik, szoros kapcsolatban van az alternatív családformák, elsősorban a házasságon kívüli (tartós) együttélések terjedésével. Az említett országok — persze még korántsem végső — tapasztalatai alapján ugyanis a gyermekvállalás nem maradt a házaspáros családok sajátja. Ahogy az alternatív családformák egyre inkább polgárjogot nyertek/nyernek, úgy figyelhető meg egyre nagyobb részvételük a népességreprodukcióban. Mára egyes észak-európai országokban a reprodukció tulajdonképpen függetlenedett a családformától.

Fokozza a családformák és a gyermekvállalás közötti kapcsolatok differenciálódását, hogy az egyes családformák sem véglegesek, az életutak során megfigyelhető ezeknek a

---

² A tanulmány elkészítését az OTKA T0 17928 kutatási program mellett támogatta az OTKA T0 17929 kutatási program és az Aktív Társadalom Alapítvány.

formáknak egymásba történő átalakulása. Típusok, biográfiák sokasága képezhető ma már az e szempontból legfejlettebb országokban. A gyermek születhet házasságban, élettársi kapcsolatban, vállalható az apa nélkül, egyedül, illetve akár másik társsal is. Több gyermek vállalása esetén a gyermekvállalás körülményei gyökeresen eltérhetnek. A modern reprodukciós magatartás egyes országokban olyannyira változékony, hogy típusok sokaságát kell vizsgálni, ha egyáltalán tipizálhatók az új és egyre gyarapodó magatartásformák.

Magyarországon ezek az állapotok ma még átmenetinek mondhatók. A házasságkötések visszaesése az 1980-as évek eleje óta figyelhető meg, de a folyamat „igazi” kibontakozása az 1990-es évek első felére esik. Tehát egy új tendenciáról van szó, s az várható, hogy egy olyan adatfelvételnél, mint amilyen a házasságon kívüli szülések 1995. évi felvétele is, erősen megmutatkoznak azok a kezdeti bizonytalanságok, kialakulatlanságok, amelyek a folyamat kiterjedését szükségszerűen kísérik. Másszóval: a fenti gondolatmenet alapján a felvétel matematikai-statisztikai elemzésétől még csak gyenge összefüggéseket várhatunk.

Fő kérdéseink, melyekre a matematikai-statisztikai elemzés módszereivel szeretnénk választ kapni, a következők:

- I. Milyen főbb típusok képezhetők a házasságon kívül szült nők csoportján belül az objektív jellemzők alapján?
- II. Melyek a képzett típusok főbb jellemzői, milyen irányú és nagyságú a kapcsolat az egyes változókkal?
- III. Milyen változócsoportok képezhetők a felvétel adataiból, ezek a csoportok milyen irányú és nagyságú kapcsolatot mutatnak a házasságon kívül szült nők főbb típusaival?
- IV. Milyenek a házasságon kívül szült nők családi életformákkal, házasság kontra élettársi kapcsolattal, ezen belül a gyermekkel kapcsolatos attitűdjei, milyen attitűd-típusok nevezhetők meg a válaszok alapján és ezek milyen viszonyban állnak az objektív jellemzők alapján képezhető típusokkal?

ELŐKÉSZÍTÉS

A felvétel adatait SPSS 4.0 programmal vizsgáltuk. Ehhez a HAZKIV95.SYS állomány korrigált változatából indultunk ki. Az eredeti állomány — melyet a felvételt lebonyolító TÁRKI szolgáltatott a KSH Népeségtudományi Kutató Intézet részére — az Intézetben előzőleg kontrollálásra, új változókkal történő kiegészítésre került.

A felvétel adatainak matematikai-statisztikai módszerekkel történő elemzéséhez a hiányzó adatokat tartalmazó esetek ismételt vizsgálatára került sor. Ennek során még 36 darab kérdőívet elhagytunk, mert túlságosan hiányos volt. A végső, elemzett esetszám 1397 lett.

Átkódolások

Hagyományos munkafázisa a matematikai-statisztikai elemzés előkészítésének az átkódolás. A felvételek elemzése ugyanis zömében — és joggal — keresztábrás módszerrel történik. Ebben az esetben a kódolás csaknem indifferens az elemzés szempontjából. Csupán azt kell tudni, hogy a tartalmi válaszlehetőségnek milyen kód felel meg.

Más a helyzet akkor, ha valamilyen matematikai-statisztikai módszert kívánunk alkalmazni. Ebben az esetben nagyon is lényeges, hogy a válaszlehetőségekhez milyen kódsémát rendelünk hozzá. Gondoljuk meg ugyanis a következőt. Egy eldöntendő kérdésre a pozitív minősítés kódját 1-nek, a negatív minősítést 0-nak kódoltatjuk, míg a hiányzó és „nem tudom” választ 99-nek. Ha elég sokan nem válaszolnak, vagy a „nem tudom” választ adják, akkor a kérdésre képzett valószínűségi változó átlaga esetleg jóval 1 felett lesz, annak ellenére, hogy többen válaszoltak nemmel, mint igennel.

A fenti példából is kitűnik, hogy a felvétel eredeti kódrendszeréhez képest az attitűd-változóknál kellett alkalmaznunk átkódolást. Az ilyen esetekben ugyanis pontosan a „nem tudja” válasz, miután jelentős esetszámban fordult elő, eltorzította volna a korrelációs/regressziós elemzést.

A probléma az volt, hová soroljuk azokat az eseteket, amikor a kérdezett a „nem tudom” választ adta. A kérdőíven ezt a választ 9-cel kódolták. Tekintettel arra, hogy az osztályozós kérdéseknél az 5-ös kód jelentette a „nagyon jó” minősítést, az eldöntendő kérdéseknél pedig a 2 jelentette az „egyetért”-et, a 9, mint magas értékű szám a korrelációs,

regressziós elemzésekben mint „nagyon-nagyon jó”, „erősen egyetért” válasz jelent volna meg. Ez nyilvánvalóan nem megengedhető.

Három átkódolási kísérletet is végrehajtottunk annak érdekében, hogy a fenti torzító hatást csökkentsük. Az első esetben a „nem tudja” választ a „missing” kategóriába soroltuk (mintha nem adott volna választ). A második esetben a 9 kód helyett a változó átlagértékét adtuk a „nem tudom válasz” kódjának (mean substitution). A harmadik esetben úgy tekintettük, hogy a „nem tudom” válasz azonos a „bizonytalan” válasszal az eldöntendő, illetve a „se hideg, se meleg” 3-as minősítéssel az osztályozós kérdéseknél.

Várakozásunknak megfelelően mindhárom esetben jelentősen felerősödtek, „hihetőbbé” váltak a korrelációs koefficiensek. Miután ezek a változások a három módszer esetében lényegében azonosak voltak, ezért a további elemzésekben (regresszió, faktorelemzés) a harmadik módszerrel átkódolt változókkal dolgoztunk (a „nem tudom” választ a „bizonytalan”, „3-as osztályzat” válaszokkal azonosítottuk).

Mindezt tettük azért is, mert a matematikai-statisztikai elemzés célja kifejezetten az attitűdök vizsgálata volt a felvétel kontextusában. Ugyanakkor azt is hangsúlyozni kell, hogy egy igazán komplex matematikai-statisztikai elemzéshez az adatfelvétel (és általában véve szinte valamennyi ismert társadalmi-demográfiai adatfelvétel) teljes kódrevíziója lenne szükséges — olyan, amely kifejezetten szem előtt tartaná a szofisztikusabb módszerek (regresszió, faktorelemzés stb.) speciális igényeit.

Változók

A felvétel alapváltozóinak és képzett változóknak a felhasználásával az elemzés során összesen 89 változót használtunk. Ezeket soroljuk fel az 1. táblázatban.

A változók több blokkba csoportosíthatók. A GY1A változótól kezdődően a GY2K változóig tartanak az ún. attitűd-változók, melyekben az anyák véleményét, minősítését kérdezték a családformákkal, az élettársi kapcsolattal összefüggésben.

Az ún. objektív változók között megtaláljuk az anya (GY3EV—GY10) és a (95-ben született) gyermek apja legfontosabb demográfiai jellemzőit (GY14—GY18), az anya által szült gyermek(ek) számát, korát (GYIKER—GYDB), az apával való kapcsolatra, a háztartásra, a jövedelemre vonatkozó információkat.

Aszerint, hogy a házasságon kívül szült nők a felvétel időpontjában milyen családi állásban voltak, külön ún. motívum-kérdésekre is válaszoltak (GY20—GY29).

Szerepelt továbbá az a kérdés, hogy a kérdezett anya, illetve a gyermek apja cigány-e, és a családot az interjúkészítő milyennek minősíti (CSV1—CSV3).

Matematikai-statisztikai szempontból a változók egy része meglehetősen problematikus. Ilyenek azok a változók, amelyekre nagy számban érkezett hiányos válasz (például a kérdezett, illetve az apa foglalkozása(!)). Ilyenek továbbá azok a változók is, amelyeket a kérdezetteknek csak egy csoportja válaszolt meg (a fent említett motívum-kérdések). Mindkét esetben az a probléma, hogy nem ismerjük a nem-válaszolók sokaság jellemzőit és ha csak a válaszolók jellemzőiből indulunk ki, akkor egyes módszereknél túlságosan kicsi lesz a vizsgálható esetszám.

Ez általános problémája a (reprezentatív) adatfelvételeknek, amelyet különböző adat-helyettesítési módszerekkel lehet ugyan enyhíteni, de megoldást csak a válaszolási „morál” jelentős javulása jelentene — amiben egyelőre nemigen bízhatunk.

Típusváltozók képzése

A felvételből — követve a kérdőív felépítését, irányultságát — mindenekelőtt 6 ún. típusváltozót képeztünk. A TIPUS1, ..., TIPUS6 jelű változók az anya gyermekeinek számát és az anyának legutolsó gyermek apjával a felvétel idején meglévő kapcsolatát kombinálják az alábbiak szerint:

TIPUS1	Egygyermekes anya, a gyermek apjával házasságot kötött, jelenleg is együtt élnek
TIPUS2	Legalább kétgyermekes anya, a (legfiatalabb) gyermek apjával házasságot kötött, jelenleg is együtt élnek (1 – igen, 0 – nem)
TIPUS3	Egygyermekes anya, a gyermek apjával élettársi viszonyban jelenleg együtt élnek (1 – igen, 0 – nem)
TIPUS4	Legalább kétgyermekes anya, a (legfiatalabb) gyermek apjával élettársi viszonyban jelenleg együtt élnek (1 – igen, 0 – nem)
TIPUS5	Egygyermekes anya, a gyermek apjával jelenleg nem élnek együtt (1 – igen, 0 – nem)
TIPUS6	Legalább kétgyermekes anya, a (legfiatalabb) gyermek apjával jelenleg nem élnek együtt (1 – igen, 0 – nem)

Tehát dichotom változókról van szó, amelyek az 1 értéket akkor veszik fel, ha a kérdezett a típusba tartozik, egyébként az értékük 0. A változók képzése a GY12 és GY21 változók értékeinek kombinációjával történt (lásd 1. táblázat).

Az 1. típusba összesen 35, a másodikba 45 fő tartozik. Tehát az összes esetek mintegy 2,5 százalékát teszi ki azok száma, akik a házasságon kívüli 1995. évi első gyermekszülésüket követően házasságot kötöttek a gyermek apjával és jelenleg (illetve a felvétel idején) is házasságban együtt élnek. 3,2 százalék az, aki hasonló családi állású, de több gyermek édesanyja. Igen kis esetszám képződött tehát a szülést követően hamar házasságot kötötteknél, ami óvatosságra int az összefüggéseket illetően.

A 3. és a 4. típusba tartozik a kérdezettek zöme: 422, illetve 469 fő. Ez az a sokaság, amelyik a felvétel időpontjáig az élettársi kapcsolatban találta meg párkapcsolatának, családja alapjának formáját. Az összes megkérdezett 30,2 százaléka tartozik ebbe a csoportba, mint egygyermekes, és 33,6 százaléka, mint többgyermekes.

Az 5. és a 6. típusba, tehát azok közé, akik a felvétel időpontjában nem éltek együtt a (95-ben szült) gyermek apjával, 271, illetve 153 fő tartozik. Ez az összes eset 19,4, illetve 10,9 százaléka. Ez az a sokaság, amelyben többek között az előző két alapformától „elütő” csonka családok, vagy új, esetleg a korábbinál lazább élettársi viszonyt kezdők tartoznak.

A továbbiakban az elemzés során elsősorban ezeket a típusokat vizsgáljuk. Bemutatjuk korrelációs és regressziós kapcsolatrendszerüket a többi változóval. Vizsgáljuk, hogy az egyes változócsoportok mennyiben függenek össze ezekkel a típusokkal.

Változócsoportok képzése

Említettük, hogy a felvétel során feltett kérdések három nagyobb osztályba sorolhatók a kérdezethez történő viszonyukban, jellegükben.

Az *I. Objektív jellemzők* a „kemény” adatokat jelentik. Ilyenek a születési év, a gyermekek száma, az iskolai végzettség, a gazdasági aktivitás. Ide soroltuk a vallásosságot is. Ebbe a csoportba tartozónak tekintettük a körülményeket jelző adatokat (pl. jövedelem).

Az objektív jellemzőkön belül három alcsoportot képeztünk. Ezek: az *I/a. Az anya jellemzői*, az *I/b. Az apa jellemzői* és az *I/c. Gyermekek, körülmények* alcsoport. Az egyes csoportokba történő besorolást a változók egy kis részében szubjektív alapon végeztük. Így az apa és az anya közötti különbségeket (életkor, iskolai végzettség) az apát jellemző

változókhöz, az anya első gyermek megszületése kori életkorát a gyermekek, körülmények csoporthoz rendeltük.

A *II. Szubjektív, sajátos helyzet* egy olyan változócsoport, amelyben a házasságon kívül szült nőket a párkapcsolatokra vonatkozó döntéseik motívumairól kérdezték. Miután a döntések különbözőek voltak (szülést követően házasságot kötött, élettársi kapcsolatát fenntartotta, külön él az apától), ezért a rájuk vonatkozó kérdések is különböztek.

A csoportba olyan kérdéseket rendeltünk, mint az, hogy a házasságon kívüli szülés véletlen vagy tudatos döntés volt-e, hogy az időközben házasságot kötöttek miért a gyermek születése után léptek frigyre, az élettársi kapcsolatban lévők terveznek-e házasságot kötni, ha igen, miért, az egyedülállóknak voltak-e házasságterveik és azok miért nem sikerültek.

Az itt feltett kérdések egy része objektív jellegű, „kemény” adat. Ilyen például az, hogy mikor kötötte házasságát, mióta élnek együtt, elismerte-e az apa hivatalosan az apaságot. Ezeket a kérdéseket is ebbe a csoportba soroltuk, mert a kérdezett sajátos helyzetére vonatkoznak.

A *III. Attitűdök* alkotják a harmadik csoportunkat. Ezek azok a kérdések, amelyekben a kérdezett véleményét tudakolták a különböző családi formákról, a házasság kontra élettársi kapcsolat különböző szempontok szerinti megítéléséről.

Az egyes csoportokhoz, illetve alcsoportokhoz a 2. táblázat szerint soroltuk a változókat.

A változócsoportoknak kitüntetett szerepet szánunk a házasságon kívül szült nők előzőekben értelmezett típusainak vizsgálatában. Lényegében az a célunk, hogy a változók e csoportjait olyan változóba sűrítsük össze, melyek összegezetten mutatják a női típus kapcsolatának irányát és erősségét a csoportba tartozó változókkal.

MÓDSZEREK

Az elemzésben korrelációs elemzést (előjel-korrelációt), többváltozós (lineáris) regressziót és faktorelemzést alkalmazunk.

Korreláció, előjel-korreláció

A korrelációs koefficienszt szokásosan arra használjuk, hogy „átnézés-szerűen” a lehetséges kapcsolat-erősséget és irányt bemutassuk két vagy több változó között. Amikor kiszámítjuk a két változó közötti korreláció koefficiensét, tulajdonképpen a változók átlagaihoz mért összehasonlítást végzünk. Nagyon leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy két ismérv akkor van egymással pozitív összefüggésben, ha a mintaátlaghoz képest (reprezentatív adatfelvételnél még úgy is fogalmazhatunk: a társadalmi átlaghoz, a „közép”-hez képest) azonos irányúak az eltérések az egyes eseteknél. Fordítva: a két ismérv összefüggése negatív, ha az átlagtól való eltérések ellenkező irányban következnek be az egyes megkérdezetteknel.

A korrelációs módszerek kétségtelen előnye a gyakoriságok, keresztábrázatok vizsgálatával szemben, hogy nagyszámú változó esetén, többértékű változók mellett irányítottabb asszociációt tesznek lehetővé éppen azzal, hogy a változók átlag feletti, illetve alatti értékeire koncentrálnak és a szignifikancia-szintek alapján (tehát nem teljesen „önkényesen”) redukálják a változók számát. A változók teljes halmazára azonban még így is meglehetősen bonyolult az összefüggések keresése és interpretálása.

Általában a társadalmi jellemzők körében akkor beszélhetünk szignifikáns kapcsolatról, ha a korrelációs együttható $\pm 0,1$ felett van. Erős a kapcsolat akkor, ha a korrelációs együttható legalább $\pm 0,2$. A $\pm 0,1$ közötti értékek esetében általában nem beszélhetünk szignifikáns kapcsolatról, hacsak a T-próba nem mutat mégis összefüggést.

Következik a fentiekből az is, hogy a korreláció értelmezésénél alapvető a változók kódolása, illetve a kódok jelentésének ismerete. Gondoljunk meg ugyanis, hogy ha például a kérdezett gyermekszámát és iskolai végzettségét párosítjuk össze, akkor feltehetően olyan összefüggést fogunk találni, ami azt fejezi ki, hogy a több gyermekkel asszociál a kérdezett alacsony iskolai végzettsége. Ugyanakkor, ha az iskolai végzettség kódolása fordított, tehát első helyen a magasabb végzettségek szerepelnek, akkor a korreláció előjele negatív lesz, *mintha éppen ellentétes lenne a kapcsolat jellege.*

A mellékelt táblázatokban az ún. előjel-korrelációkat közöltük a típusváltozók és az alapváltozók vonatkozásában (3. táblázat). A táblázatban két változó között szignifikáns („+”, „-”), illetve nem szignifikáns (üres) lehet a kapcsolat. Akkor tekintettük szignifikánsnak a kapcsolatot, ha a T-próbával számolt függetlenségi valószínűség 0,01-nél kevesebb volt, tehát 99 százalékos szinten a változók összefüggtek.

Többváltozós lineáris regresszió

Több (független) változónak egyetlen (függő) változóra gyakorolt hatását vizsgálhatjuk ezzel a módszerrel. A függő változót a függetlenek lineáris kombinációjaként állítjuk elő. A függőség mértéke itt is korrelációs kapcsolatként fejeződik ki.

Ezzel a módszerrel tehát egy változóhalmaz kumulált magyarázó erejét prezentálhatjuk a függő változó irányában ezzel a módszerrel. A kapcsolat erőssége mellett ráadásul egy számszerű összefüggés is adódik a független és függő változók között. Ez azt is jelenti, hogy lehetőségünk van arra, hogy a sztochasztikus összefüggés alapján elkészítsük a függő változó regressziós becslését. Ez az a képzett **csoportváltozó**, amelyet a függetlenek lineáris kombinációjával *számítunk*. Ez tehát mintegy sűrítve, egyetlen változóba „gyúrva” mutatja a független változók összhatását.

A többváltozós lineáris regressziót a típusváltozók és a változócsoportok között végeztük el. Az SPSS 4.0 programja szerinti választási lehetőségek közül ENTER módszerű (vagyis teljes) beléptetést vettünk. A képzett csoportváltozókat típusonként és változócsoportonként képeztük és különböztettük meg. Eszerint ($x=1,2,\dots,6$, a típusok szerint):

- OBJ x a TIPUS x típusváltozónak az I. Objektív jellemzők csoport vonatkozó kapcsolatösszegező változója és ezen belül
- ANYA x a TIPUS x típusra számolt regressziós változó, mely az I/a. Az anya jellemzői csoportot fogja össze,
- APA x a TIPUS x típusra számolt regressziós változó, mely az I/b. Az apa jellemzői csoportot fogja össze,
- KORUL x a TIPUS x típusra számolt regressziós változó, mely az I/c. Gyermekek, körülmények csoportot fogja össze,

- ATTIX a TIPUSX típusváltozóból a III. Attitűdváltozók által meghatározott, megmagyarázott rész, mint regressziós változó,
- MOTIX pedig az a változó, ami a II. Motivumváltozók összegező hatását mutatja a TIPUSX változóra.

Itt olyan képzett változókról van szó, amelyek konkrét értékei semmilyen meghatározható jelentéssel nem bírnak, hiszen a típusváltozók jobb-rosszabb becslései esetszinten. Ugyanakkor ismerjük a mögöttes változókat. Ezáltal meg tudjuk mondani, hogy ezek ilyen-olyan elmozdulásai hogyan hatnak a csoportváltozóra. Így minősíthető nemcsak a kapcsolat erőssége a típusok és a csoportok között, de iránya is.

Természetesen nemcsak a típusváltozó és a csoportváltozó közötti kapcsolatot vizsgálhatjuk ezzel módszerrel igen összefogott módon, hanem az egyes változócsoportok közötti kapcsolatokat is jellemezhetjük — legalábbis a típusváltozók szemszögéből.

Érzékeltessük mindezeket egy konkrét példával. Azt vizsgáljuk, hogy az egygyermekes, élettársi kapcsolatban álló nőket mennyire határozzák meg a kérdezett jellemzők. A fentiekben vázolt regressziós elemzés és csoportváltozó-képzés segítségével bemutatathatjuk, hogy külön az objektív változók, azon belül az anya jellemzői, az apa jellemzői, a körülmények **ÖSSZESÍTVE** mekkora részt magyaráznak a típusváltozóból, az attitűdváltozókra adott válaszok **ÖSSZESÍTVE** mennyire jellemzőek a nőknek erre a csoportjára. Arra is választ kapunk, hogy a nőknek erre a csoportjára jellemző attitűdök mennyire reflektálnak a csoportra jellemző objektív tényezőkkel, stb.

Az egyes típusváltozók és regressziós csoportváltozók jellemzőit, kapcsolataikat az 4.—11. táblázatokban mutatjuk be.

A táblázatokban a legfontosabb paraméterek jelentése a következő:

- **R squared:** A lineáris regressziós modell illeszkedése jóságának mértéke. Determinációs együtthatónak is nevezik. Másfelől ez a függő változó szórásának az a része, amelyet a regressziós modell megmagyaráz. Számszerűen ez a többszörös korreláció négyzete, vagyis a függő változó és a független változókból képzett csoportváltozó korrelációs együtthatója. 0 és 1 közötti érték. R^2 kis értékei mellett a modell illeszkedése nem jó.
- **Multiple R:** A függő változó megfigyelt és a regresszióval becsült értékei, tehát a függő változó és a csoportváltozó közötti korrelációs együttható. Értékei

0 és 1 közé esnek. A kis értékek azt jelzik, hogy nincs lineáris összefüggés a függő változó és függetlenek között.

- **Adjusted R squared:** Annak becslése, milyen a modell illeszkedése az egész populáció jellemzőihez. A modellt a mintából becsültük és nyilvánvaló, hogy a mintához jobban illeszkedik, mint a teljes népességhez. Ezért a mintabeli R^2 felülbecsli a modell várható jóságát a teljes populációban. Az adjusted R^2 korigálja ezt az optimizmust.
- **Significance of F:** Ha ez a valószínűség elég kicsi, vagyis szokásosan 0.05-nél, 0.01-nél kisebb, akkor a null-hipotézist, vagyis az, hogy **nincs** lineáris összefüggés a függő változó és a független változók között, **elvetjük**.
- **B — Regression Coefficient:** Annak a változásnak a becslése, amelyet a független változó egy egységnyi változása okoz a függő változóban. A B-t nem-sztenderdizált regressziós együtthatónak is nevezik. Többváltozós regresszióban (esetünkben) ez a parciális regressziós együttható.
- **Beta coefficient:** Sztenderdizált regressziós együtthatónak is nevezzük. Megegyezik a (nem-sztenderdizált) regressziós együtthatóval abban a modellben, amelyben az eredeti változók helyett a sztenderdizált (Z-score) változók szerepelnek. Egymással — az azonos skála miatt — jobban összehasonlíthatók. Ugyanakkor nem fejezik ki abszolút értelemben a független változó fontosságát, mert a többi változótól is függenek az egyenletben.
- **1-SIG T:** A lineáris összefüggés valószínűsége. Ha ennek értéke elég magas, például 0.95-nél vagy 0.99-nél nagyobb, akkor mondhatjuk, hogy a lineáris összefüggés feltételezését ilyen szinten elfogadhatjuk.

Faktorelemzés

A faktorelemzés célja egy olyan (fiktív) változóhalmaz (a faktorok) előállítás, amelyek függvényeként (lineáris kombinációjával) a kiindulásul használt, megfigyelt változók mindegyike a legjobban megközelíthető. Lényeges, hogy e fiktív változók száma ne legyenek túl sok.

Minden egyes faktorváltozónak minden megfigyelt változóra nézve van súlya. Másképpen: az eljárás során megkapjuk azokat az együtthatókat, amelyekkel a faktorváltozók előállítják a megfigyelt változó legjobb (ún. *zscore*) becslését. Mivel a faktorelemzésnek célja egyúttal a megfigyelt változók csoportosítása is egy-egy „faktordimenzióba”, ezért úgy kell képezni, transzformálni a faktorokat, hogy lehetőség szerint minden változó csak egy faktorba tartozzék.

Ezt a feladatot végzi el az ún. rotálás, ami egy „egyszerű” struktúra elérésére irányul a fenti értelemben. Az általunk alkalmazott ún. varimax rotálás egy olyan eljárás, amely minimalizálja azoknak a változóknak a számát, amelyek több faktoral is szignifikáns kapcsolatban állnak. Ez jelentősen megkönnyíti a faktorelemzés interpretálását.

A házasságon kívüli szülések vizsgálatánál a faktorelemzést arra használtuk, hogy az attitűdök felől közelítsük meg a házasságon kívül szült anyák típusait. Ezt azzal próbáltuk meg elérni, hogy csak az attitűdváltozókat „faktorizáltuk”. Az elvégzett faktorelemzés szerint az attitűdök **négy faktoral írhatók le**. Ezeknek a vizsgálata, interpretálása és a típusváltozókkal való összevetése történik meg. A faktorelemzés eredményeit a 12. táblázat foglalja össze.

A TÍPUSVÁLTOZÓK JELLEMZÉSE KORRELÁCIÓS ÖSSZEFÜGGÉSEKBEN: ELŐJEL-KORRELÁCIÓK

A típusváltozók és valamennyi többi változó között képeztük a páronkénti korrelációs együtthatókat. Ebből a mellékelt 3. táblázat a szignifikáns együtthatók előjelét, a kapcsolat irányát mutatja be.

Az előjel-korreláció meglehetősen világosan rámutat az egyes típusokba tartozók főbb jellegzetességeire.

1. típusba tartozók: házasságot kötött egygyermekes nők

Az objektív jellemzők közül a születési év, a gyermekszülés előtti (95-ös) családi állapot, a gyermekek száma, a gyermek születése kori kapcsolat mind-mind definíciószerű összefüggést mutatnak a típussal, tehát a kapcsolat nyilvánvaló. Kevésbé nyilvánvaló az, hogy

az apával való kapcsolat hosszabb időre nyúlik vissza, hogy már a gyermek megszületésekor élettársi kapcsolatban voltak. Fiatal nőkről van szó, ezt mutatja a születési évvel a pozitív kapcsolat.

Az e csoportba tartozó nők jellemzően házasságpártiak. Csak a gyermek házasságban történő felnevelését tartják jónak (GY1D), biztonságosnak (GY2E). Nem hisznek abban, hogy az élettársi kapcsolat ugyanolyan tartós lehet, mind a házasság — szerintük fontos a „törvényes” kötelék (GY2F). Nem értenek egyet azzal sem, hogy a gyermekvállalás érdekében vállalni kellene az élettársi kapcsolatot a törvényes házasság helyett (GY2K).

2. típusba tartozók: házasságot kötött többgyermekes nők

Keveset mondanak magukról, s amit elmondanak, abban sincs meglepetés. Legjellemzőbb vonásuk, hogy az újabb (még egy) gyermek tudatosan tervezett volt (GY20) és egy új, friss kapcsolat gyümölcse (GY23EV).

3. típusba tartozók: az apával élettársi kapcsolatban lévő egygyermekes nők

Sokat megtudunk róluk a felvétel adataiból. Jellemzően budapesti, nagyvárosi nőkről van szó (GYTELTIP), magasabb iskolai végzettséggel (GY4). Családi állapotuk leginkább a hajadon volt 1995-ben és a felvétel idején is (GY8, GY10). Az élettárs apák ugyancsak nőtlenek voltak (GY15). Gyermekvállalásuk tudatos döntés volt (GY20). Viszonylag rövid idő óta tart a kapcsolatuk (GY26EV).

Az élettársi kapcsolatot átmeneti állapotnak tervezik, rövidesen összeházasodnak (GY27). Ha erre mégsem kerülne sor, annak oka főleg az apa „ellenállása” és más családi problémák (GY28).

Sem az anya, sem az apa nem cigány, a családi körülmények igen jónak, rendezettnek tűnnek (GYV1—GYV3). Jellemzően hármásban élnek (CSTAG) és bár az összjövedelmük nem kiemelkedő, az egy főre jutó jövedelem átlag feletti (JOVPFO).

Határozottan a teljes család (két szülő gyermekkel) pártján állnak (GY1C, GY1D), a gyermek nevelését egyedül, az apa mégoly segítőkész hozzáállása mellett sem tartják jónak (GY1A, GY1B). Számukra az élettársi kapcsolat nem kizárólagos, nem életcél.

Végeredményben tehát ebbe a típusba olyanok tartoznak, akik a későbbiekben várhatóan semmi másban nem fognak különbözni a hagyományos házaspáros családok asszonyaitól, mint egy kezdeti kis „időzavarban”: abban, hogy első gyermekük születése időben megelőzte a házasság megkötését.

4. típusba tartozók: az apával élettársi kapcsolatban lévő többgyermekes nők

A 3. típus csaknem teljes ellentettje. Jellemzően községi, kisvárosi nőkről van szó (GYTELTIP), alacsony iskolai végzettséggel (GY4). Az átlagnál idősebb az anya és az élettárs apa is, akinek szintén alacsony az iskolai végzettsége. Gyermekvállalásuk tudatos döntés volt (GY20). Viszonylag régóta tart ez a kapcsolatuk (GY26EV).

Az élettársi kapcsolatot tartós állapotnak tervezik, összeházasodásról nincs szó közöttük (GY27). Ennek jellemzően nem az esetleges családi problémák az okai, hanem a függetlenség igénye, illetve egyszerűen a „csak” (GY28).

Soktagú háztartásokban élnek (GY35). Jellemzően mind az anya, mind az apa cigány, a családi körülmények zavarosnak, rendezetlennek tűnnek (GYV1—GYV3). Bár az összjövedelmük — feltehetően a gyermekek után kapott támogatást is beszámítva — az átlagosnál magasabb, mégis az egy főre jutó jövedelem bizony erősen átlag alatti (GY37, JOVPFO) és ezzel párhuzamosan a kívánt jövedelem szintje is alacsony.

Minden bizonnyal a származásból adódó, beilleszkedési problémákkal is terhelt sajátos nézetrendszer tükröződik abban, ahogy az attitűd-kérdéseket megválaszolják. Családpártiak, de a (formális, törvényes) házasságot ellenzik, számukra az együttéléses élettársi kapcsolat a család alapja (GY1B—GY1D). Ezt a kapcsolatformát univerzálisnak tekintik, amely a korábbi sikertelen házassági kapcsolat után is a javallott forma (GY2B). Az erős érzelmi kötelékű élettársi kapcsolatot preferálják, de végül a házasságot is elfogadják, ha a szülőknek ez a legfőbb kívánsága (GY2F, GY2G).

Végeredményben tehát ebbe a típusba olyanok tartoznak, akiknek a számára a házasságon kívüli együttélés ugyanolyan erős, ha nem erősebb köteléknek bizonyul, mint a hagyományos házasság. Ez a kapcsolat több közös gyermek által is közvetített, igen erős érzelmi alapokon nyugszik. Külön világ.

5. típusba tartozók: gyermeke apjától különélő egygyermekes nők

Szintén sokat mondanak el magukról, határozott jellemzőkkel és gondolkodással. A mintaátlagnál fiatalabbak, magasabb iskolai végzettségűek (GY3EV, GY4). Jellemzőjük a hajadon családi állapot (GY8, GY10). A gyermek apja a fiatalabb, képzetesebb, magasabb presztízsű foglalkozást űző apák közé tartozik (GY14, GY16, GY18), de már nem „kezdő”: nem éppen a nőtlen állapot a jellemző rá (GY15). Egyébként nem tudni, hogy jelenleg dolgozik-e, mivel foglalkozik (GY17).

Ezt a gyermeket nem tervezte, későn vette észre a terhességet, „úgy maradt” (GY20). Az apa az apaságot nem is ismerte el, együtt sem éltek (GY30, GY31). Kislétszámú a háztartás (GY35) és bár az összjövedelem változó nagyságú, az egy főre jutó jövedelem a magasabb értékekhez tartozik. Ezzel párhuzamosan az igényelt jövedelem is magasabb (JOVPFO, JOVKIPFO).

Nagyon jellemzőek, határozottak az attitűdök. Határozott vonzódás az egyedüli, az apával történő együttélés nélküli gyermekneveléshez, de az apa azért „távrolól nem rossz”, ha besegít (GY1A—GY1C). Jellemzően nem ért egyet egyetlen olyan kérdésfelvetéssel sem, amely bármilyen szempontból az élettársi vagy házastársi kapcsolatot helyezné előtérbe (GY2A—GY2J).

Úgy véljük, e jellemzők alapján a gyermeküket egyedül nevelő, fiatalon is jól szituált anyák sajátos újszerű családformát képeznek. Ők nem azok az elvált nők, akik az 1990-es évekig az egyszülős családok háztartásfői voltak. Ők nem válnak el, mert nem is kötnek házasságot. Ők — ők és a gyermekük. Sajátos, egy az egyben reprodukciós formának is tekinthető.

6. típusba tartozók: gyermeke apjától különélő többgyermekes nők

A házassá váltott és az élettársi kapcsolatban maradó csoportokhoz hasonlóan az egyedülálló, több gyermeket nevelő anyák jellemzői eltérnek az egy gyermeket egyedül nevelő típustól.

Családi állapotuk is más, jellemzően volt házasságokról van szó (GY8, GY10). Helyzetükre talán a legjellemzőbb az, hogy egyedülállóként a több gyermek nevelése óriási

erőfeszítést igényel. Ezért nem csoda, ha gyermeküket állami gondozásba adják (GY11), és a gyermek nem tervezett, nem is kívánt gyermek volt (GY20).

Ugyanakkor az apával a kapcsolat megvan, régebb óta ismerik egymást, korábban együtt éltek, az apaság elismerése megtörtént (GY32AEV, GY31, GY30).

Anyagi gondokkal küszködnek, körülményeik zavarosak (GY37, GYV3). Az egy főre jutó jövedelem a családban jellemzően olyan alacsony, hogy e között és az ugyancsak átlagon aluli kívánt jövedelem között valóságos szakadék tátong (JOVKIPTE).

Összefoglalóan azt látjuk, hogy a körvonalazott típusok karakterisztikusan eltérnek egymástól mind a kialakított családformában, mind a gyermekek számát tekintve. A házasságon kívül szült nők körében megszűntnek tekinthető a korábbi cigány-dominancia. Új családformák nyernek polgárjogot. A házasságon kívül tartós együttélés az egyik ilyen forma. A házasságot, sőt az együttélést mellőző új típusú egyedülállás és gyermeknevelés a másik ilyen forma.

Mindkét forma jellemzője a megfontoltság, tudatosság. „Mindent a maga idejében!” — talán ez jellemzi a gondolkodásukat. Vagyis a gyermek születése éppen így tervezett, az esetleges házasságkötést jócskán megelőzve. Jellemző, hogy minoritásban maradnak azok a nők, akik a gyermekvállalás után **nagyon gyorsan** pecsételik meg a kapcsolatot házasságkötéssel.

Az előjel-korrelációs elemzés tanulsága az is, hogy azért a házasságon kívüli szülés — bármilyen megfontolt döntés is — még meglehetősen nagy „bátorságot” igényel. Erre ma még jobbára csak azok vállalkoznak, akik azonosulni tudnak a sajátos helyzetből adódó értékrendekkel. Legalábbis erre látszanak utalni az attitűd-kérdésekre adott válaszok karakterisztikus eltérései a típusok között és azonosságai a típusokon belül.

A TÍPUSVÁLTOZÓK JELLEMZÉSE REGRESSZIÓS ÖSSZEFÜGGÉSEKBEN:

VÁLTOZÓCSOPORTOK ÉS CSOPORTVÁLTOZÓK

Az előjel-korrelációk azonban a kapcsolatok szorosságát, különösen pedig több változó, változó-együttesek összegezett hatásait nem tudják mérni. Erre a célra a felvétel adatain egy kiterjedt lineáris regresszióelemzést hajtottunk végre.

Ahogy a módszereket vázoló tanulmány-részben ismertettük a többváltozós lineáris regressziót a típusváltozók és a változócsoportok között számítottuk. A számítás során kapott regressziós összefüggések alapján csoportváltozókat képeztünk típusonként és változócsopontonként. Ezek hivatottak a típusváltozóra gyakorolt összhatás mérésére. Az $x=1, 2, \dots, 6$, a típusok szerint OBJ_x, ANYA_x, APA_x, KORUL_x, MOTIX, ATTIX csoportváltozók képzésére került sor a változók 2. sz. táblázat szerinti csoportjainak alapján.

Példa: anyai jellemzők az 1. típusban (egygyermekes házasságú nők)

Példaként tekintsük az 1. típusú házasságon kívül szült, de a szülést követően hamar házasságot kötött nők jellemzőinek összegezését az ANYA1 csoportváltozóban.

Változó jele	Változó tartalma	Regr. eüható	Beta-eüható
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	-0.002	-0.008
GY13	13. Van - e olyan, aki más apától van?	0.001	0.019
GY6	6. Mi a foglalkozása?	-0.003	-0.031
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	-0.008	-0.034
ETARS95	Volt-e élettársa a 95. évi szüléskor?	0.041	0.116
GY11	11. Együtt él a (95 - ös) gyerekkel?	-0.002	-0.010
GY12	12. Hány gyermeke született?	-0.018	-0.119
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	0.005	0.015
GY8	8. Családi állapota?	0.058	0.794
KORCSOP	Anya korcsoportja	0.003	0.023
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	0.012	0.089
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	0.002	0.035
GY10	10. 95-ös családi állapota?	-0.055	-0.776
GY3EV	3. Születési éve	0.002	0.073

A beta-együttható szokásosan az adott független változó és a függő változó korrelációs összefüggését jellemzi — a többi változó jelenlétében. Maguk a regressziós együtthatók pedig azt a szorzótényezőt fejezik ki, amivel a független változó a regressziós egyenletben szerepel.

Az ANYA1 csoportváltozó a fenti változóknak a regressziós együtthatókkal vett lineáris kombinációja. Az ANYA1 változó a TIPUS1 változóval erős, 0,2968-es korrelációs kapcsolatban áll.

Abban a változócsoportban, amelyre az ANYA1 csoportváltozó vonatkozik (I/a. Az anya jellemzői), a változók hozzájárulása az ANYA1 csoportváltozó fenti magas korrelációs együtthatójához nem egyforma. Vannak olyan változók, amelyek regressziós együtthatója pozitív, másoké negatív. A sztenderdizált változók közötti korrelációs kapcsolatot mutató beta-együtthatók is ugyanígy pozitív vagy negatív előjelűek, s nagyságuk is különböző.

Az ETARS95 változó szignifikáns pozitív kapcsolatot mutat az ANYA1 változóval. Ez azt jelenti, hogy az első gyermeküket nevelő házásokra (TIPUS1) jellemző, hogy a gyermek megszületésekor már élettársi kapcsolatuk volt (ETARS95). Mivel a korrelációban nincs sorrend két változó között ($\text{korr}(X,Y)=\text{korr}(Y,X)$), ezért úgy is fogalmazhatunk: az, hogy a gyermek születése idején fennáll az élettársi kapcsolat a szülők között, esélyessé teszi, hogy ez a kapcsolat hamar házassággá váljon. Összességében tehát az ETARS95 változó jól interpretálható az összefüggésben.

Ugyanakkor a regresszió értelmezési problémáira mutat rá GY8 „Jelenlegi családi állapot”. Súlya a regresszióban nagyon erős. Ennek alapján azt gondolnánk, hogy a változó legmagasabb eseti értékei tovább erősítik az ANYA1 változót. Ám a változó legmagasabb értékeihez a volt házasságok tartoznak, ami ellentmondás.

További probléma, hogy a regresszióban szereplő független változók „független” elnevezése nem jelenti, hogy ezek egymással nem állnak kapcsolatban. Így például az iskolai végzettség (GY4) pozitív szignifikáns kapcsolatot mutat az 1. típusú és valamivel gyengébben, de ugyancsak pozitív kapcsolat látszik a születési évvel (GY3EV). Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az iskolai végzettség és a születési év negatív összefüggést mutat. Vagyis az iskolai végzettség emelkedésének hatását részben vagy egészben kioltja az életkor emelkedése.

Az tehát, hogy milyen kijelentések tehetők egy regressziós összefüggés alapján, óvatosságot, körültekintést igényel. Általában az interpretáció akkor „biztosan” jó, ha a kapcsolat szignifikáns, illetve ha az összes hatás egyirányú metszeteit tekintjük.

Esetünkben így fogalmazhatunk. Az anyai jellemzők hatását erősítheti az egygyermekes házasság nők típusában az, ha a nő gazdaságilag nem aktív, ha magasabb (de nem „túl magas”) iskolai végzettségű, ha nem cigány. A hatást erősítheti a vallásosság.

1. típusba tartozók: házasságot kötött egygyermekes nők

Az egygyermekes, házasságon kívül szült, majd ezt követően hamar házasságot kötött nők típusával az attitűdök 24, szubjektív helyzetmegítélés 33, saját objektív jellemzők 33, az apa jellemzői 12, a körülmények 33 százalékos korrelációt mutatnak. Valamennyi változót tekintve a korrelációs együttható 0,51-ra nő (10.1).

Az attitűd jellegű kérdésekre adott válaszok 0,24-os korrelációban vannak a típusal. A pozitív előjelű hatások között a legnagyobb súlyt az képvisel, hogy maximálisan egyetértenek: a gyermek biztonságos felnevelését egyedül a házasság garantálja. Egyébként inkább az jellemző, hogy a típusba tartozók az egyet nem értéssel határozzák meg magukat. Így negatív előjelű számukra az egyedülállóként történő gyermeknevelés, függetlenül attól, hogy ez a gyermek apjával szoros kapcsolatban, vagy az apa „mellőzésével” folyik. De ugyanígy elutasító a véleményük arról a helyzetről, amikor a gyermeket a szülők élettársi kapcsolatban nevelik. Az rajzolódik ki, hogy a házastárs e típus számára más minőséget képvisel, mint az élettárs.

Jellemzőnek értékelhető, ahogy a típusba tartozók elutasító álláspontot képviselnek a próbaházassággal szemben. Mintha az lenne a véleményük: amíg a felnőtt emberek egyre változatosabb kapcsolatformái tolerálhatók, megváltozik a helyzet, ha színre lép a gyermek. A gyermek felnevelésének biztonságát leginkább a házasság adhatja meg (4.1).

A motívumokat tekintve tulajdonképpen összesen négy változó szerepel a TIPUS1-gyel való regresszióban: a GY20 a gyermekvállalási döntés tudatosságáról, a GY22 gyermekszülés után röviddel megkötött házasság idejéről, a GY23EV az eddig együtt összesen eltöltött időről, a GY24 pedig ennek a házasságnak időzítési motívumairól kérdez. Az egyetlen, de igen erős pozitív hozzájárulást a GY3EV adja: vagyis minél rövidebb az együttélés időtartama, annál inkább esélyes a házasságkötés korai bekövetkezése (5.1).

Az anya jellemzői az 1. típusal 0,3-es összkorrelációt mutatnak, ami a variancia 9 százalékát magyarázza. Pozitív hatással járul hozzá a típushoz az, ha a gyermek születésekor már élettársi kapcsolatban voltak az apával (ETARS95) és persze a jelenlegi családi állapot. Negatív hatást fejt ki a gyermekszülés előtti családi állapot és persze a gyermekszám. Csaknem szignifikáns a vallásosság hozzájárulása a típushoz (6.1).

Az apa jellemzői gyengén hatnak az 1. típusban. A korreláció 0,12, a magyarázott variancia-hányad 1,5%. A legerősebb pozitív hatást itt is az jelenti, ha az apa a gyermek születésekor élettársi kapcsolatban volt anyával. Erősít az is, ha az apa fiatal, valamint nem cigány. Csökkentőleg hat az a körülmény, ha az apa sokkal idősebb az anyánál (7.1).

A gyermek és a körülmények változócsoport összességében 0,33-as korrelációt mutat az 1. típusal, ami 11 százalékos magyarázatot jelent. A szignifikáns változók reflektálnak a szülés utáni családi életforma-változásra és arra, hogy a fiatal anya egyelőre megmaradt az első gyermeknél. A család körülményeit jónak lehet minősíteni. Hozzájárul a típus kialakulásához az, ha bővül a családtagok, háztartástagok száma — például a többgenerációs együttéléssel (8.1).

Valamennyi objektív jellemző közel 0,4-es kapcsolatot mutat a típusal. Ezen belül a gyermekek, körülmények változócsoport és az anyai jellemzők erős pozitív befolyást gyakorolnak, míg az apa jellemzői sajátosan inkább negatív hatásúak. Az a sajátos ebben az ellentétes kapcsolatban, hogy mögötte ugyanazok a változók állnak, és külön-külön pozitív kapcsolatot mutatnak a házas egygyermekes anyák csoportjával. Úgy tűnik, hogy ebben az összefüggésben megjelenik a házastársakra jellemző egyfajta egymást kiegészítés, kiegyenlítés. Vagyis nem lenne lehetséges házasságban, gyermek mellett a házas felek egymástól független „önmegvalósítása”. Ha ilyen lenne, és akkor — logikánk szerint — az apa és az anya jellemzői egyaránt pozitívan erősítenék a típust, ez talán már túlmutatna ezen a családformán.

Az összes változó, illetve az azokat összefogó öt csoportváltozó együttesen 0,51-os korrelációs kapcsolatban áll az 1. típusal. Legerősebb a motívum és a körülmény hatása, erős, szignifikáns attitűdök és anyai jellemzők láthatók. Az előbbieket értelmében az apa jellemzői ellenkező előjellel kapcsolódik a hatásösszesenbe.

Azt látjuk tehát, hogy az egygyermekes, szülés után hamar házasságot kötött nők csoportjának, illetve az általuk reprezentált családformának a kialakulására a legerősebb hatást a megszületett gyermek jelenti. A házasság — úgy tűnik — ennek az eseménynek a következménye, mert e csoport szerint ez a kapcsolati forma alkalmas a gyermek felnevelésére.

2. típusba tartozók: házasságot kötött többgyermekes nők

A többgyermekes, házasságon kívül szült, majd ezt követően hamar házasságot kötött nők típusával az attitűdök 14, szubjektív helyzetmegítélés 30, saját objektív jellemzők 20, az apa jellemzői 10, a körülmények 54 százalékos korrelációt mutatnak. Valamennyi változót tekintve a korrelációs együttható 0,60-ra nő (10.2).

Az attitűd jellegű kérdésekre adott válaszok összessége nem túl erős, 0,14-os korrelációban vannak a típussal. A pozitív előjelű hatások között a legnagyobb súlyt itt is az képviseli, hogy szerintük is a gyermek biztonságos felneveléséhez a házassági kötelék a legjobb forma. Ugyanakkor nem abszolút mértékben elítélők az alternatív formákkal szemben — feltehetően korábbi tapasztalataik (kudarcaik) által befolyásoltan megfordul a fejükben a házasság mellett más eshetőség is.

Markánsan nem értenek egyet azzal, hogy a gyermekvállalás érdekében vállalni kell a lazább kapcsolati formát az apával, nem értenek egyet azzal, hogy az élettársi kapcsolat — még ha törvények védenék is — helyettesíthetné a házasságot, és nyilván a velük történt események miatt is nem hisznek az érzelmek mindent helyettesítő kötésében. Az rajzolódik ki tehát, hogy ez a típus is házasságpárti, de nem azzal a „romantikus”, más formákat elítélő viszonyulással, mint az 1. típus (4.2).

A motívumokat tekintve erre a típusra is összesen négy változó szerepel a regresszióban: GY20, GY22, GY23EV és GY24. E négy változó 0,30-os korreláció mellett a variancia 9 százalékát magyarázza meg. Az egyetlen, erős negatív hozzájárulást a GY3EV adja: vagyis minél hosszabb az együttélés időtartama, annál inkább esélyes a házasságkötés bekövetkezése a legfiatalabb, közös gyermek megszületésétől számított rövid időn belül. A gyermekvállalás tudatossága valamivel erősebb, mint az 1. típusnál (5.2).

Az anya jellemzői a 2. típussal 0,2-es viszonylag gyenge összkorrelációt mutatnak, ami a variancia 4 százalékát magyarázza. Pozitív hatással járul hozzá a típushoz az, ha a legutolsó gyermek születésekor élettársi kapcsolatban voltak az apával (ETARS95), persze ha több gyermek született, azon felül pedig csaknem szignifikáns az, hogy a kérdezett nem cigány, viszonylag magas iskolai végzettségű. Negatív hatást fejt ki a gyermekszülés előtti családi állapot. Eltávolodást jelent ettől a típustól az, ha az anya nem vallásos. Jellemzően volt házas nőkről van szó (6.2).

Az apa jellemzői alig játszanak szerepet a 2. típusban. A korreláció 0,1, a magyarázott variancia-hányad 1%. A legerősebb pozitív hatást itt az jelenti, ha az apa viszonylag magas iskolai végzettségű, és nem aktív kereső (7.2).

A gyermek és a körülmények változócsoport igen magas, 0,54-os korrelációt mutat az 1. típusal, ami 29 százalékos magyarázatot jelent. Erősen hat az, hogy a családi állapot, helyzet a szülés után pozitívan változott, a kapcsolat „révbe jutott”. Két ellentétes változó-hozzájárulást figyelhetünk meg: egyrészt rendkívül szoros összefüggés mutatkozik a típus és a családtagok száma között (pozitív irányban), ugyanakkor az együttélő gyermekek száma negatívan hat. Valószínű, hogy itt tipikusan egy szűk csoportról van szó, akik pontosan két gyermeket vállaltak (8.2).

A 2. típusban az objektív jellemzők összege 0,55-os kapcsolatot mutat a típusal. Ezen belül a gyermekek, körülmények változócsoport erős pozitív, az anyai jellemzők erős negatív, az apai jellemzők gyenge, nem is szignifikáns negatív hozzájárulást mutatnak (9.2).

Úgy véljük, hogy ez az előjel-összefüggés is sajátos értelemmel bír ebben a típusban. Arról lehet szó, hogy a házasságra lépett pár mintegy a körülményekkel „dacolva” vállalja ez(eke)t a gyermeke(ke)t és ezt az új házasságot. Más oldalról megfogalmazva, ezek a szülők képesek a körülmények megváltozásának ellensúlyozására egyirányú cselekvéssel: például az objektív helyzetváltozás (negatív) hatásaival szemben mindketten dolgoznának, emelnék iskolai végzettségi szintüket stb.

Az összes változó, illetve az azokat tömörítő csoportváltozók együttesen 0,60-os korrelációs kapcsolatban áll a 2. típusal (10.2). Legerősebb hatást — a fentiekkel összhangban — a gyermekek, körülmények csoport fejt ki. Ezt követik a motívumok. Az attitűdök gyenge pozitív, az apa jellemzői még gyengébb negatív hatást mutatnak. Az anya jellemzői szignifikánsan negatív előjellel kapcsolódnak a típushoz, ami arra utal — tekintettel a típusba tartozók alacsony arányára, valamint az anya változócsoport regressziós összetételére —, hogy az anya jellemzői extremitások mentén erősítik a típust: ha erősen vallásos, ha szellemi munkát végző alkalmazott, ha magas iskolai végzettségű.

Összefoglalásként azt mondhatjuk, hogy a regressziós elemzésből a többgyermekes, szülés után hamar házasságot kötött nők csoportja gyermek- és házasságpárti, ugyanakkor más formák, nézetek iránt toleranciát mutat. Olyan csoportról lehet szó, akik másodszori nekifutásra próbálják családi életüket házasságban rendezni. Körülményeik változását a házaspárok együttes cselekvéssel, közös áldozatvállalással ellensúlyozzák. Az extrém

körülményekhez — például sok gyermek vállalásához — az anyák vallásossága, magas iskolai végzettsége, magas presztízsi foglalkozása társul.

3. típusba tartozók: az apával élettársi kapcsolatban lévő egygyermekes nők

Az egygyermekes, házasságon kívül szült, majd ezt követően az apával élettársi kapcsolatban együtt élő, házasságot (még) nem kötött nők típusánál az attitűdök 27, szubjektív helyzetmegítélés 36, saját objektív jellemzők 66, az apa jellemzői 35, a körülmények 78 százalékos korrelációt mutatnak. Valamennyi változót tekintve a korrelációs együttható rendkívül tekintélyesre, 0,80-ra (!) nő (10.3).

Attitűdjeikre vonatkozóan a válaszok összessége erős, 0,27-os korrelációt mutat a típussal, ami 7,5 százalékos variancia-magyarázatnak felel meg. A pozitív előjelű hatások között messze a legnagyobb súlya annak van, hogy a gyermeket a szülőknek együtt, együtt élve kell felnevelniük. Ugyanakkor ez a típus toleranciát mutat még a házasságban történő gyermekneveléssel is, és esetleg el tudja fogadni azt is, hogy az anya és az apa különél, de nagyon szoros kapcsolatban nevelik a gyermeket. Egyértelműen elfogadhatatlan számukra az, hogy az anya egyedül nevelje gyermekét (4.3).

Minden jel arra mutat, hogy ez a típus próbaházasságnak induló kapcsolatból váltott a tartósnak ígérkező élettársi kapcsolatra. Ez a kapcsolat számukra olyan tartalmassá és erőssé vált, hogy házasságra egyelőre, még szüleik unszolására sem gondolnak. Ugyanakkor nem vetik el a házasságkötés gondolatát. Bizonyos anyagi megfontolásaik is lehetnek, hiszen formálisan egyedülálló anyáról van szó és nem kívánnak törvényes védelmet kapcsolatuknak. Mindenesetre az érezhető, hogy az élettársi kapcsolat számukra nem a házasság „ha ez nincs az is jó” alternatívája, hanem azzal legalább egyenértékű forma (negatív válasz GY2B-re és GY2J-re).

A motívumváltozók ennél a típusnál hat változót jelentenek a regresszióban: GY20, GY25, GY26EV, GY27, GY28 és GY29. E hat változó 0,36-os korreláció mellett a variancia 13 százalékát magyarázza meg. Az egyetlen, erős pozitív hozzájárulást a GY26EV adja: viszonylag rövid ideje együttélő, fiatal párokról van szó. A két legerősebb, hatásában az előbbivel vetekedő változó a GY20 és a GY27. Ezek szerint e típusra az jellemző, hogy tudatosan szült házasságon kívül, a további tervei pedig orientálódnak a házasság felé, de ezt

eddig és lehet, hogy ez után is akadályozzák különböző anyagi, családi problémák, esetleg az apa hozzáállása (5.3).

Az anya jellemzői a 3. típusal 0,66-os kiemelkedő összkorrelációt mutatnak, ami a variancia 43 százalékát magyarázza. Erős pozitív hatással járul hozzá a típushoz az, ha a gyermek születésekor már rendezetten élettársi kapcsolatban voltak az apával (ETARS95), szignifikáns az, hogy a kérdezett nem cigány (GYV1) és vallásosnak mondja magát (GY7). A negatív előjelű hozzájárulások között a 95-ös, gyermekszülés előtti családi állapot tűnik ki: tehát hajadon nőkről van szó (6.3). Az iskolai végzettség is pozitív kihatású, bár a szignifikancia-szint alacsony.

Az apa jellemzői ebben a típusban jelentős szerepet játszanak. A korreláció 0,35, a magyarázott variancia-hányad 12%. A legerősebb pozitív hatást az iskolai végzettség fejt ki: minél magasabb az iskolai végzettség szintje, annál inkább jellemző ez a típusba tartozó nők élettársaira. Tehát fiatal, legalább érettségizett, inkább felsőfokú végzettséggel rendelkező apákról van szó tipikusan, akik gazdaságilag aktívak, jellemzően önálló tevékenységet folytatnak. Továbbá egyértelmű, hogy nem cigányok, az anyával egykorúak, nőtlenek (7.3).

A gyermek és a körülmények változócsoport rendkívül magas, 0,78-os korrelációt mutat a 3. típusal, ami 61 százalékos magyarázatot jelent. Erősen és pozitívan hatnak az alábbi változók:

- a település típusa, jellemzően nagyvárosi, budapesti jelenségről van szó,
- családtagok száma, feltehetően a szülőkkel történő együttélés gyakori jelenség,
- A kívánt jövedelem magas szintje, összhangban azzal, hogy értik, mit jelent a nagyvárosi élet.

A negatív hatást kifejtő változók:

- Sem a családi állapota, sem a családi helyzete nem változott a szülés után.
- Az egy főre eső kívánt jövedelem az alacsonyabbak közé tartozik.

Azt látjuk tehát a körülményeknél, hogy az anyagi jellegű alapok részleges hiánya, legalábbis a nagyvárosi (középpolgári) léthez mért (elégtelen) szintje jellemzője lehet ennek a típusnak. Ha mindezt összevetjük a többi csoportváltozóval, akkor kialakulhat egy olyan kép, amelyben a házasságon kívüli szülés és az élettársi kapcsolatban történő együttélés egy anyagilag (is) motivált családforma. Egyelőre, a közös gyermek megszületése után a dolgok jól alakulnak a családban, folyik a „megkapaszkodás”. Perspektíva esetén a házasság realitása, kicsit távolabb a második gyermek megszületése is előtérben van. Ám, ha nem teljesülnek

aspirációk, akkor ennek a kapcsolatnak előnyére válhat, hogy viszonylag könnyen felbontható (8.3).

A 3. típusban az objektív jellemzők összessége 0,79-os kapcsolatot mutat a típusal. Ezen belül a gyermekek, körülmények változócsoport nagyon erős pozitív, az anyai jellemzők erős pozitív, az apai jellemzők gyenge pozitív hozzájárulást mutatnak (9.3).

Úgy véljük, hogy ez is jellemző előjel-összefüggés. Mutatja azt, hogy ez a típus „együtt halad” élettársával és körülményeivel. Másképpen megfogalmazva, ebből a típusból „felfelé” nincs kijárás: attól nem kell tartani, hogy ezt a családformát szétfeszíti az iskolai végzettség emelkedése, mindkét szülő munkavállalása, a javuló anyagi körülmények. Az ellenkező irányban viszont könnyen átváltozhat más formává ez a típus. Ehhez elegendőnek tűnik például az, ha az anya nem lesz egyenrangú, sikeres partner, vagy a körülmények rekednek meg az aspirációk kielégítésének alacsonyabb szintjén. (Ugyanakkor arra nem látunk utalást, hogy mivé válhat „vissza” ez a forma).

Az összes változó, illetve az azokat tömörítő csoportváltozók együttesen 0,80-os korrelációs kapcsolatban áll a 3. típusal (10.3). Legerősebb hatást — a fentiekkel összhangban — a gyermekek, körülmények csoport fejt ki. Ezt követik az anya jellemzői. Az attitűdök majdhogynem függetlennek tűnnek a típustól a többi változócsoporttal összevetésben. Végül is az apai jellemzők is indifferensek valamennyi változót vizsgálva. Hatnak viszont a motívumok.

Összefoglalásként azt mondhatjuk, hogy az egygyermekes, szülés után az apával élettársi közösségben élő nők csoportjára leginkább az objektív meghatározottságok a jellemzőek. A válaszok alapján az élettársi kapcsolat — az adott anyagi szinten — olyan univerzális formának tűnik fel, amely egy „lendületes” életkezdetnek leginkább megfelel, különös tekintettel arra, hogy adandó alkalommal átváltható: megfelelő perspektívák mellett házasságra, ellenkező esetben különélésre.

4. típusba tartozók: az apával élettársi kapcsolatban lévő többgyermekes nők

A többgyermekes, házasságon kívül szült, majd ezt követően az apával élettársi kapcsolatban együtt élő nők típusánál az attitűdök 30, szubjektív helyzetmegítélés 31, saját objektív jellemzők 71, az apa jellemzői 40, a körülmények 79 százalékos korrelációt

mutatnak. Valamennyi változót tekintve a korrelációs együttható igen magasra, 0,81-ra (!) emelkedik fel (10.4).

Az attitűdök összessége erős, 0,30-os korrelációt mutat a típusal, ez 9,3 százalékos variancia-magyarázatnak felel meg. Nagyon jellemző, hogy alig van negatív kicsengésű kérdés a válaszolók számára. Mindenesetre nagyon egyetértenek az élettársi kapcsolatban történő gyermekneveléssel és egyaránt rossznak tartják a házasságot és a szoros kapcsolatú különélést. Viszont nagyon fontos számukra a szülői „óhaj”, ezért még a házasságba is beletörődnének, noha az élettársi kapcsolatban történő gyermeknevelést lehet ideálisnak tekinteni ebben a típusban (4.4).

A motívumváltozók ennél a típusnál is hat változót jelentenek a regresszióban: GY20, GY25, GY26EV, GY27, GY28 és GY29. E hat változó 0,31-os korreláció mellett a variancia 9,6 százalékát magyarázza meg. Erős negatív hozzájárulása a GY26EV: hosszabb ideje együttélő párokról van szó, akik tudatosan vállalták az újabb gyermeket. Egyértelmű, hogy nemigen tervezik a házasságot a későbbiekben sem (GY27). Nagyon jellemzőnek tűnik, hogy a miértekben sehol nem jelenik meg az anyagi érdekltség, az anyagi helyzet, mint döntéshátráltató tényező (5.4).

Az anya jellemzői a 4. típusal 0,71-os kiemelkedő összkorrelációt mutatnak. Ez egyenértékű a variancia 51 százalékának magyarázatával. Tipikusan (a pozitív hatások közül) sokgyermekes anyákról van szó, akik lehetnek már házasok és jelenleg nem dolgoznak. Jellemzőek a negatív regressziók: a kérdezett anya cigány, alacsony iskolai végzettségű, lehet gyermeke más apától is, előfordulhat, hogy az 1995-ben született gyermekkel nem él együtt (6.4).

Az apa jellemzői ebben a típusban is jelentős szerepet játszanak. A korreláció 0,40, a magyarázott variancia-hányad 16%. A legerősebb negatív hatást az iskolai végzettség jelenti: minél alacsonyabb az iskolai végzettség szintje, annál inkább jellemző ez a típusba tartozó nők élettársára. Viszonylag idős, legalábbis az anyánál szignifikánsan idősebb férfiról van szó, aki jellemzően szintén cigány (7.4).

A gyermek és a körülmények változócsoport most 0,79-os korrelációt mutat a 4. típusal, ami 63 százalékos magyarázatot jelent. Jellemző, hogy a szülés után nem változtattak családi helyzetükön, „minden maradt a régiben”. Főleg községi, kisvárosi típusról

beszélhetünk. Differenciált körülmények között sokan élnek egy háztartásban, családban (8.4).

A 4. típusban az objektív jellemzők összessége 0,80-os kapcsolatot mutat a típussal. Ezen belül a gyermekek, körülmények változócsoport mindent elsöprően erős pozitív, sem az anya, sem az apa jellemzői nem játszanak szerepet a körülmények mellett. Mondhatjuk azt is, hogy ilyen körülmények között az anya és az apa jellemzői meghatározottak (9.4).

Az összes változó, illetve az azokat tömörítő csoportváltozók együttesen 0,81-os korrelációs kapcsolatban áll a 4. típussal (10.4). A döntő hatást a gyermekek, körülmények változócsoport adja. Ezt követik a motívumok, majd az attitűdök. Az anya és az apa jellemzői úgy tűnik, hogy következnek a többi változóból, mert semmilyen szerepük nincs az összkorrelációban.

Összefoglalásként a 4. típust azzal jellemezhetjük, hogy ez a többgyermekes, az élettársi kapcsolatot preferáló falusi, kisvárosi cigány nők csoportja. A válaszok alapján az élettársi kapcsolat tulajdonképpen házaspáros kapcsolat, olyannyira erős a kötődés.

5. típusba tartozók: egyedülálló egygyermekes nők

Az egygyermekes, házasságon kívül szült, majd ezt követően az apával különélő nők típusánál az attitűdök 30, szubjektív helyzetmegítélés 26, saját objektív jellemzők 71, az apa jellemzői 47, a körülmények 83 százalékos korrelációt mutatnak. Valamennyi változót tekintve a korrelációs együttható az összes típus közül a legmagasabbra, 0,83-ra (!) nő (10.5).

Ami az attitűd kérdéseket illeti, a válaszok a típussal összességében 0,30-os korrelációs kapcsolatban állnak. Alig van pozitív előjelű válasz-hatás: ez a típus a feltett kérdések tagadásával definiálja önmagát. Az igenlő válaszok meglepőek: a típusba tartozó nők attitűdjei között a gyermek egyedül történő felnevelésének preferálása alig előzi meg fontosságban a házasságban történő gyermeknevelést. Sőt, még a különváltan, de egymással összeműködve történő gyermeknevelés is pozitív hozadékú. Ami ezzel szemben áll, az az élettársi kapcsolat, amiről a típusba tartozó nőknek elítélő a véleménye — legalábbis ami a gyermekvállalást és nevelést illeti (4.5).

A motívumváltozók ennél a típusnál nyolc változót jelentenek a regresszióban: GY20, GY30, GY31, GY32AEV, GY32BEV, GY33IGEN, GY33NEM és GY34. Ezek a változók összesen 0,26-os korrelációs együtthatót mutatnak a típussal (5.5).

A GY31 változó negatív hozadékú, vagyis jellemzően ezeknek az anyáknak nem volt korábbi élettársi kapcsolatuk a gyermek apjával. Ebből adódóan azok a változók, hogy gondolt-e a házasságra, illetve miért nem gondolt (GY33IGEN, GY33NEM) nem játszanak szignifikáns szerepet a csoportváltozóban. Pontosabban a házasság gondolata még az anyánál inkább felmerülni látszik, ez viszont az apa elutasító magatartása miatt meghíusult.

Ezeknél az anyáknál gondot okozhat az, hogy az apa nem, vagy csak per után ismerte el a gyermeket (GY30 negatív). Viszont a gyermekkel összefüggésben a szülők kapcsolata fennmaradt és szorosnak mondható (GY34).

Az anya jellemzői az 5. típussal 0,71-os kiemelkedő összkorrelációt mutatnak (51 százalékos variancia-magyarázat). Egyértelmű, hogy a gyermek születésekor sem az apával, sem mással nem állhatott élettársi kapcsolatban (ETARS95). A családi állapot sem igen lehet más, mint hajadon (GY8) (6.5).

Érdekes, hogy bár a gyermek születése előtt is túlnyomórészt hajadon családi állapotúak voltak ezek az anyák, ez a változó (GY10) pozitív hozadékú. Vagyis a típust erősítené az, ha nemcsak a hajadonok, de a volt házasság, elvált nők köréből is több lenne az egyedülálló egygyermekes nő. Úgy tűnik, hogy ennek a típusnak lehet egy „kemény magja”, azok, akik tudatosan, életformaként választják a gyermek egyedül nevelését. Ugyanakkor több változó bizonytalan hozzájárulásai (cigány, együtt él-e a gyermekkel, iskolai végzettség) mutatja, hogy a differenciák jelentősek a csoportba tartozók között, esetleg több, markáns arculatú alcsoport képezhető. Közös jellemző viszont az, hogy ez a gyermek nem volt „beterveze”: vagy későn vette észre az anya a terhességet, vagy nem akarta megszakítani (GY20).

Az apa jellemzői ebben a típusban is jelentős szerepet játszanak. A korreláció 0,47, a magyarázott variancia-hányad 23%. A szignifikáns és pozitív előjelű hatások között szerepel a foglalkozás, amiből az alkalmazotti, azon belül a szellemi foglalkozás hatása, a gazdasági aktivitás, a fiatal életkor és a magasabb iskolai végzettség egyaránt erősíti a típust. Negatív hatással járna elsősorban az, ha egy fedél alatt lettek volna a gyermek születésekor (GY19) (7.5).

A gyermek és a körülmények változócsoporthoz 0,83-os (!) korrelációt mutat az 5. típussal, ami 69 százalékos magyarázatot jelent. Erősen és pozitívan hatnak az alábbi változók a regresszióban:

- a háztartástagok nagyobb száma, jellemzően a nő-gyermek családmag többtagú háztartásban él (GY35),
- az egy főre jutó kívánt jövedelem szintje a magasabb értékek felé mozdul el (JOVKIPFO).

Negatív hozzájárulást jelentő változók:

- Sem a családi állapota, sem a családi helyzete nem változott a szülés után.
- A kívánt összjövedelem az alacsonyabbak közé tartozik (8.5).

Az 5. típusban az objektív jellemzők összessége 0,83-os kapcsolatot mutat a típussal. Ezen belül a gyermekek, körülmények változócsoporthoz nagyon erős pozitív, az anyai jellemzők szignifikáns pozitív, az apai jellemzők pedig negatív, de nem szignifikáns hozzájárulást mutatnak (9.5).

Az összes változó, illetve az azokat tömörítő csoportváltozók együttesen 0,83-os korrelációs kapcsolatban áll az 5. típussal (10.5). A hatások erősségének sorrendjét a gyermekek, körülmények csoport vezeti. Ezt követik a motívumok, az anyai jellemzők. Csaknem szignifikánsan negatív itt az apai jellemzők szerepe, míg az attitűdök a változók összhatásában a típustól függetlennek mutatkoznak.

Összefoglalásként azt mondhatjuk, hogy az egygyermekes, szülés után egyedülálló nők csoportja ma még egy bizonytalan családformáció élén áll. A válaszok alapján az egyedülállás lehet megfontolt döntés is, de lehet jobb híján helyzet is. Az élettársi kapcsolat az, ami taszít — vagy övé az apa „teljesen” (házastársként), vagy inkább éljenek külön, de papír nélkül együtt soha.

6. típusba tartozók: többgyermekes, egyedülálló nők

A többgyermekes, házasságon kívül szült, gyermekeit egyedül nevelő nők típusával az attitűdök 32, szubjektív helyzetmegítélés 29, saját objektív jellemzők 48, az apa jellemzői 33, a körülmények 70 százalékos korrelációt mutatnak. Valamennyi változót tekintve a korrelációs együttható 0,72-ra nő (10.6).

Az attitűd jellegű kérdésekre adott válaszok összessége 0,32-os korrelációt mutat a típussal. A családforma megítélését firtató kérdésekre a válasz itt az, hogy pozitív megítélést kap az egyedülállás, és azon belül az apával való szoros kapcsolat (már ami a gyermeknevelést illeti). A házasságban történő gyermeknevelésnek itt negatív a minősítése, és

ebben a típusban is erős az élettársi kapcsolat-ellenesség. A többi változónak (véleménykérdések) nincs szignifikáns egyenkénti hozzájárulása, kivéve a GY2K-t: ez a típus a gyermeket előrébb helyezi, mint az apával való kapcsolat jellegét (4.6).

A motívumokat tekintve erre a típusra is nyolc változót kell figyelnünk a regresszióban: GY20, GY30, GY31, GY32AEV, GY32BEV, GY33IGEN, GY33NEM és GY34, 0,29-os korreláció mellett. Jellemző az apával való szoros kapcsolat, az, hogy az apával korábban együtt éltek, mégpedig hosszabb ideig és egészen a legutóbbi időig. A gyermek nem volt betervezve, lehetséges, hogy ez a szétválás egyik oka (5.6).

Az anya jellemzői a 6. típussal 0,48-os erős összkorrelációt mutatnak, ami a variancia 23 százalékát magyarázza. A típushoz az tartozik, hogy nem volt (már) élettársa a (legutolsó) gyermek megszületésekor (ETARS95). Hajadon még, vagy a gyermek születésekor már elvált. Így egyik csoportjuknak az élettársi kapcsolata siklott félre, másuknak a házassága. Ez magyarázat arra is, hogy miért élettársi kapcsolat, illetve házasság ellenesek. Jellemző még, hogy — a több gyermek mellett — az anya nem dolgozik, gyesen, gyeden van (6.6).

Az apa jellemzői jelentős szerepet játszanak szerepet a 6. típusban is. A korreláció 0,33, a magyarázott variancia-hányad 11%. A legerősebb hatást itt az jelenti, ha a gyermek születésekor már nem éltek együtt az apával (7.6).

A gyermek és a körülmények változócsoport 0,70-os korreláció mellett magyarázza a 6. típust 50 százalékosan. Világosan kitűnik, hogy a több gyermek miatt a kívánt jövedelem abszolút nagysága magas, ugyanakkor ez a típus szerényebb körülményekhez szokott: az egy főre eső kívánt jövedelem alacsony. Érdekes, hogy mind a háztartástagok száma, mind a családtagok száma negatív hozadékú a típusra. Ez arra utal, hogy ezek az anyák valóban egyedül (értsd egyéb támasz nélkül) birkóznak meg a gyermeknevelés feladatával (8.6).

A 6. típusban az objektív jellemzők összege 0,70-os kapcsolatot mutat a típussal, 50 százalékos magyarázó erő mellett. Ezen belül a gyermekek, körülmények változócsoport kizárólagosan erős pozitív, emellett sem az anyai jellemzők, sem az apai jellemzők nem játszanak szerepet (9.6).

Az összes változó 0,72-os korrelációs kapcsolatban áll a 6. típussal (10.6). Legerősebb hatást — a fentiekkel összhangban — a gyermekek, körülmények csoport fejt ki. Ezt követik a motívumok és az attitűdök. Az apa jellemzői még gyengén pozitív hatásúak, az anya jellemzői viszont önmagukban hatástalanok a teljes összefüggésrendszert tekintve.

Összefoglalásként azt mondhatjuk, hogy a regressziós elemzésből a többgyermekes, szülés után egyedülálló nők csoportja élettársi kapcsolat és házasság-ellenes. Olyan csoportról, csoportokról lehet szó, akik másodszori nekifutásra már nem próbálják családi életüket sem élettársi kapcsolatban, sem házasságban rendezni. Valószínűleg nagyon nehéz körülmények között vannak, a gyermeknevelést állandó segítség nélkül oldják meg.

A VÁLTOZÓCSOPORTOK EGYMÁS KÖZÖTTI KAPCSOLATAI TÍPUSONKÉNT

Miután lineáris regresszióval megvizsgáltuk, hogy a változók csoportjai együtt hogyan viszonyulnak a típusainkhoz, milyen szerepük van a típus alakításában és magyarázatában, érdemes elemezni a változócsoportok *közötti* összefüggéseket is. Erre szolgál a mellékelt 11. sz. táblasorozat, amely típusonként adja meg a változócsoportok közötti páronkénti korrelációs együtthatók összességét.

Amint az az esetszámokból tulajdonképpen várható is, a legbizonytalanabb páronkénti összefüggéseket az 1. és 2. típus mutatja. Az öt alap-változócsoport közötti korrelációk átlaga itt 0,14 és 0,16 közötti érték. Ugyanez a 3. és 4. típusnál 0,34—0,35, az 5. 0,39 és a 6. típusnál 0,31.

Tekinthetjük ezeket a mértékeket egyben az egyes típusok homogenitási mutatójának is. Eszerint a házasságon kívül szült nők közül a gyorsan házasságot kötöttek alkotják a legvegyesebb csoportokat. A leginkább egységes attitűdökkel, motívumokkal, objektív jellemzőkkel az 5. típus „büszkélkedhet”. Erős az összetartozás a 3. és a 4. típus jellemzői között is. A 6. típusnál feltehetőleg két alcsoport, a hajadonok és a volt házasok eltérő jellemzői gyengítik a korrelációkat.

Ami az attitűd-változókat illeti, azok az 1. és a 2. típusnál gyakorlatilag nem mutatnak komoly összefüggést a többi csoportváltozóval. Ez lehet annak a következménye, hogy a két típus bizonytalanak tűnik a házasság vagy a házasságon kívüli tartós együttlét értékeit, perspektíváit illetően. Inkább azonban arról lehet szó — tekintettel a csoportok fentebb jelzett inhomogenitására—, hogy ebbe a két típusba vegyes jellemzőjű anyák tartoznak és ezért is mutatkozik gyenge összefüggés az attitűdök szintjén. Az mindenesetre látható, hogy a többi típus attitűdjeit tekintve erősebb összefüggéseket figyelhetünk meg a szubjektív és objektív jellemzőikkel.

Lényegében ugyanez a helyzet a szubjektív jellemzőkkel is, kiegészítve azzal, hogy ezek a 6. csoportnál is gyenge összefüggéseket mutatnak.

Az anya és az apa jellemzői között a legerősebb kapcsolatot az egyedülálló nők típusaiban láthatjuk, ott is az egygyermekes nőknél. Ám nagyon szoros összefüggést mutatnak az anyai és az apai jellemzők a 3., 4. és 6. típusnál. A kapcsolat szorossága a hamar házasságot kötötteknél csak feleaz előbbieknél.

Interpretálhatjuk a szoros kapcsolatot úgy is, hogy ha a gyermek kívánt, tervezett volt, akkor az a hasonló jellemzőjű szülők közötti vonzásban — az élettársi kapcsolat fenntartásában — nyilvánult meg. Ugyanakkor, ha a gyermek nem kívánt, nem tervezett, akkor a hasonló jellemzőjű szülők között taszítás lépett fel — az anya egyedülállása lett az eredmény. Mindkét esetben azt is felvethetjük, hogy a nem házas családformációk (ma még) igénylik a hasonló szülői karaktereket, mert ezek a létformák (még) nem eléggé elterjedtek ahhoz, hogy különböző jellemzőjű párok is — egyszerűen a szokás alapján — ezeket választhassák.

A CSALÁDFORMA-ATTITÚDÖK FAKTORAI ÉS KAPCSOLATUK A HÁZASSÁGON KÍVÜL SZÜLT NŐK TÍPUSAIVAL

Az előbbieken részletesen bemutatott típusok a házasságon kívül szült nőknél belül olyan képzett változók voltak, amelyek a vizsgálatban résztvevők jól körülhatárolt csoportjait értelmezték. A vizsgált hat típus valóban lefedi a felvételben részt vevőket aszerint, hogy a felvétel időpontjában milyen volt a családi állapotuk, családi állásuk, egy- vagy többgyermekes anyák. Azt láttuk, hogy e típusok sok vonatkozásban jellemzően eltérnek egymástól. A megfigyelt objektív, szubjektív jellemzők és attitűdök összességükben erősen meghatározzák ezeket a típusokat és ez — különböző mértékben — igaz az egyes jellemzőcsoportokra is.

Szinte valamennyi típusnál az látható, hogy a legkevésbé markáns összefüggést a típussal az ún. attitűd-változók produkálják. Ez részben természetes, jó dolog, hiszen utal arra: az objektív és szubjektív jellemzők és körülmények összességükben sem determinálják a véleményeket, a házasságon kívül szült nők „szuverenitása” ezeken túlmutat.

Részben viszont azt gyaníthatjuk, hogy bizonytalanságról, kialakulatlanságról is szólnak a típusok nem eléggé egyirányú attitűdjei. Ez is természetes lenne, hiszen az új családformációk éppenhogy csak megjelentek Magyarországon, éppen átléptek a statisztikailag észlelhetőtől a releváns súlyú jelenségbe.

Felmerül tehát a kérdés, hogy végülis milyenek a házasságon kívül szült nők — családi életformákkal, házasság kontra élettársi kapcsolattal, ezen belül a gyermekkel — kapcsolatos attitűdjei, milyen attitűd-típusok nevezhetők meg a válaszok alapján és ezek milyen viszonyban állnak az objektív jellemzők alapján képezhető típusokkal?

Az ilyen, egy változócsoport belső struktúráját leíró dimenziókat nevezzük faktoroknak, amelyek több-kevesebb interpretációs lehetőséggel és egyértelműséggel becsülhetők a változóhalmazból.

Esetünkben az attitűd-változókra alkalmaztuk a faktorelemzést. Az SPSS program 4 faktort különített el, amelyek egymástól többé-kevésbé függetlenül, négy dimenzióban próbálják meg átfogni a házasságon kívül nők attitűdjeit.

Tulajdonképpen ezek a faktorok amolyan „tengelyek”, s ezek lineáris kombinációjával állíthatók elő az egyes attitűdváltozók. A 12. táblázat foglalja össze a faktorelemzés lényegét.

A táblázat első része azt mutatja be, hogy a különböző tengelyek, faktorok milyen összesúlyozása határozza meg legjobban az egyes véleményváltozókat. Például a FACTOR1 tengely tulajdonképpen az „együtt vagy külön” dimenziót jelenti és eszerint különíti el a véleményeket, illetve azok részeit.

A II. táblázatban e faktorok és a típusváltozók korrelációi találhatók. Ebből az állapítható meg, hogy bár egyes dimenziók mentén van jelentős kapcsolat a faktorok és a típusok között, de az általános az, hogy a típusok meghatározottsága az attitűdök mögötti dimenziókkal meglehetősen gyenge.

Úgy tűnik, ez ismét azt a benyomást erősíti, hogy jelenleg a különböző családformák kipróbálása folyik a társadalomban. Természetesen az egyes családformákhoz jobban kapcsolódnak egyes jellemző attitűdök, de ma még ezek súlya messze van attól, hogy határozottan kialakult nézetrendszerről lehessen szólni.

További elemzések tárgya lehet az, hogy pontosan milyen dimenziók is azok, amelyek mentén az attitűd válaszok szerveződnek és miért nincs ezeknek erősebb leképezése a házasságon kívül szült nők típusaira.

Mindenesetre egész elemzésünk arra mutat rá, hogy korai volna még a házasságon kívüli gyermekvállalás növekvő tendenciájával összefüggésben a családi értékek válságát hangsúlyozni. Inkább arra vallanak a jelen felvétel elemzéséből adódó következtetések, hogy a családi életformák többfajta alternatívája van kialakulóban.

Az a tipológia, amit alkalmaztunk, meglehetősen jól körülírja a ma lehetségesnek tűnő családformák típusait. Lényeges, hogy ezek nincsenek/ne legyenek nagyon nagy számban, tehát a családpolitika által még kezelhetőnek mutatkoznak/mutatkozzanak. Így van lehetőség arra, hogy a típusok szerint adekvát eszközökkel támogassuk az alternatív családformákat — nem utolsó sorban a gyermekvállalás, a népességreprodukció szempontjainak érvényesítésével is.

Perspektivikusan nehéz jóslásokba bocsátkozni a felvétel adatai alapján. Az kétségtelen, hogy a családi együttélés alternatíváinak elfogadása, a különböző formák iránti tolerancia növekedése várható. A folyamat meglehetősen gyorsnak tűnik és úgy tűnik, hogy egyelőre a családkutatás és a családpolitika adós maradt a megfelelő válaszok kidolgozásával egy új családpolitikai koncepció keretében.

I. A változók listája³

Változó	Jellemző leírás	Változó	Jellemző leírás
GYTELTIP	A település típusa	GY28	28. Miért nem kötött házasságot?
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de külön élve	GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?
GY1C	1.3. Együtt nevelni a gyereket	GY31	31. Volt együttélése az apával?
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés	GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárral	GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	GY35	35. Önnel együtt hány tagú háztartás?
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	GY37	37. A család nettó havi jövedelme?
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	GYV1	I. A kérdezett anya cigány?
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	GYV2	II. Férje, élettársa cigány?
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	GYV3	III. Mi a jellemző a családra?
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	GYIKER	Vannak-e ikergyerekek?
GY3EV	3. Születési éve	GYVIS4	Vannak-e nevelt gyerekek?
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	GYSOR1	Első gyermek születési éve
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	GYSOR2	Második gyermek születési éve
GY6	6. Mi a foglalkozása?	GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve
GY8	8. Családi állapota?	GYKORA1	Anya kora az első gyermek szülésekor
GY10	10. 95-ös családi állapota?	GYDB	Együttélő gyerekek száma
GY11	11. Együtt él a (95 - ős) gyerekekkel?	KORCSOP	Anya korcsoportja
GY12	12. Hány gyermeke született?	ISKVEGZ	Anya iskolai végzettsége
GY13	13. Van - e olyan, aki más apától van?	ETARS95	Volt-e élettársa a 95. évi szülésekor?
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	KORKUL	Apa-anya korkülönbsége
GY15	15. Családi állapota?	APAISK	Apa iskolai végzettsége
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	CSNEMVAL	Családi állapota nem változott
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott
GY18	18. Mi az apa foglalkozása?	CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzete
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	AGAZD	Anya gazdasági aktivitása
GY21	21. Most együtt élnek az apával?	APGAZD	Apa gazdasági aktivitása
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	ISKKUL	Az apa és az anya iskolai végzettsége
GY23EV	23. Mióta élnek együtt? (év)	CSTAG	Családtagok száma
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	JOVPFO	Egy főre eső jövedelem a családban
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	JOVKIPTE	A kívánt és a tényl. jövedelem aránya
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?		

³ Ebben a táblázatban és a további táblázatokban a változók megnevezése rövidített, esetenként csak utal a változó tartalmára. A részletes, pontos leírások megtalálhatók S. Molnár Edit és Pongrácz Tiborné e tanulmánykötetben közreadott tanulmányában.

2. Az egyes változócsoporthok és az azokba sorolt változók

Csoport, alcsoporth, változó	Megnevezés (a változó tartalma)
---------------------------------	---------------------------------

I. Objektív jellemzők

I/a. Az anya jellemzői

GY3EV	3. Születési éve
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége
GY5	5. Dolgozik jelenleg?
GY6	6. Mi a foglalkozása?
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?
GY8	8. Családi állapota?
GY10	10. 95-ös családi állapota?
GY11	11. Együtt él a (95 - ös) gyerekkel?
GY12	12. Hány gyermeke született?
GY13	13. Van - e olyan, aki más apától van?
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?
KORCSOP	Anya korcsoporthja
ISKVEGZ	Anya iskolai végzettsége
ETARS95	Volt-e élettársa a 95. évi szüléskor?
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása

I/b. Az apa jellemzői

GY14	14. A gyerek apja mikor született?
GY15	15. Családi állapota?
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?
GY17	17. Dolgozik jelenleg?
GY18	18. Mi az apa foglalkozása?
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?
GYV2	II. Férje, élettársa cigány?
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége
APAISK	Apa iskolai végzettsége
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása
ISKKUL	Az apa és az anya iskolai végzettsége

I/c. Gyermek, körülmények

GYTELTIP	A település típusa
GY35	35. Önnel együtt hány tagú háztartás?
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?
GYIKER	Vannak-e ikergyerekek?
GYVIS4	Vannak-e nevelt gyerekek?
GYSOR1	Első gyermek születési éve
GYSOR2	Második gyermek születési éve
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve
GYPORA1	Anya kora az első gyermek szülésékor
GYDB	Együttélő gyerekek száma
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott

2. táblázat folytatása

Csoport, alcsoport, változó	Megnevezés (a változó tartalma)
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzete
CSTAG	Családtagok száma
JOVPFO	Egy főre eső jövedelem a családban
JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem
JOVKIPTE	A kívánt és a tényleges jövedelem aránya

II. Szubjektív, sajátos helyzet

GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült? <i>A házasságra szólóan:</i>
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)
GY23EV	23. Mióta élnek együtt? (év)
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak? <i>Az élettársi kapcsolatban állókra:</i>
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak? <i>Az egyedülálló anyákra vonatkozóan:</i>
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?
GY31	31. Volt együttélése az apával?
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?

III. Attitűdök

GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de külön élve
GY1C	1.3. Együtt, de nem házasságban nevelni a gyereket
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek

3. Előjelkorrelációk: típusváltozók

Változó jele	Változó tartalma	TIPUS1	TIPUS2	TIPUS3	TIPUS4	TIPUS5	TIPUS6
GYTELTIP	A település típusa			+	-		
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	-		-		+	+
GY1B	1.2. Szoros élettársi kapcsolatban	-		-		+	+
GY1C	1.3. Együtt nevelni a gyereket	-		+	+	-	-
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	+	+	+	-		-
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés						
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárral	-		-	+	-	+
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is				+	-	
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár					-	
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	+			-		
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	-	-		+	-	
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs				+	-	
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben					-	
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag						+
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	-			+	-	
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	-					+
GY3EV	3. Születési éve	+		+	-	+	-
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége			+	-	+	
GY5	5. Dolgozik jelenleg?						
GY6	6. Mi a foglalkozása?						
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?						
GY8	8. Családi állapota?			-	+	-	+
GY10	10. 95-ös családi állapota?	-		-	+	-	+
GY11	11. Együtt él a (95 - ös) gyerekekkel?						+
GY12	12. Hány gyermeke született?	-	+	-	+	-	+
GY13	13. Van - e olyan, aki más apától van?						
GY14	14. A gyerek apja mikor született?				-	+	
GY15	15. Családi állapota?			-		+	+
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?				-	+	
GY17	17. Dolgozik jelenleg?			-	-	+	+
GY18	18. Mi az apa foglalkozása?					+	
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	+		+	+	-	-
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?		-	-	-	+	+
GY21	21. Most együtt élnek az apával?	+	+	+	+	-	-
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)						
GY23EV	23. Mióta élnek együtt? (év)	+	-				
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?						
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?						
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?			+	-		
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?			-	+		
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?			-	+		
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?						
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?					-	+
GY31	31. Volt együttélése az apával?					-	+

3. táblázat folytatása

Változó jele	Változó tartalma	TIPUS1	TIPUS2	TIPUS3	TIPUS4	TIPUS5	TIPUS6
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?					+	-
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?						
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?						
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?						
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?			+	+		
GY35	35. Önnel együtt hány tagú háztartás?			-	+	-	
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?				+		-
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?						
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?			+	-		
GYV2	II. Férje, élettársa cigány?			+	-		
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?			-	+		+
GYIKER	Vannak-e ikergyerekek?			-		-	+
GYVIS4	Vannak-e nevelt gyerekek?				+		
GYSOR1	Első gyermek születési éve	+	-	+	-	+	-
GYSOR2	Második gyermek születési éve						
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve						
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve						
GYKORA1	Anya kora az első gyermek születésekor			+	-	+	
GYDB	Együttélő gyerekek száma	-	+	-	+	-	+
KORCSOP	Anya korcsoportja	-		-	+	-	+
ISKVEGZ	Anya iskolai végzettsége			+	-	+	
ETARS95	Volt-e élettársa a 95. évi születésekor?	+	+	+	+	-	-
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége					-	+
APAISK	Apa iskolai végzettsége					-	+
AKOR1GY	Anya kora az 1. gyermek születésekor			+	-	+	
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott				+	-	
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott		+	-		-	
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott				+	-	
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzete	+	+	-	-	+	+
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása				+		
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása			-		+	+
ISKKUL	Az apa és az anya iskolai végzettsége			-	-	+	
TIPUS1	Jelenleg házas 1 gyermekes	+					
TIPUS2	Jelenleg házas több gyermekes		+				
TIPUS3	Jelenleg élettársi kapcsolat 1 gyermekes			+			
TIPUS4	Jelenleg élettársi kapcsolat több gyermekes				+		
TIPUS5	Jelenleg társ nélkül 1 gyermekes					+	
TIPUS6	Jelenleg társ nélkül több gyermekes						+
CSTAG	Családtagok száma		+	-	+	-	
JOVPFO	Egy főre eső jövedelem a családban			+	-	+	-
JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem				-	+	-
JOVKIPTE	A kívánt és a tényleges jövedelem aránya						+

4.1 Többváltozós lineáris regresszió

ATTITÚD-VÁLTOZÓK

Függő változó:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya

Független változók csoportja:

ATTII Attitűdök

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2376		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0565	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0462	Minimum:	-0.0684
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1527	Maximum:	0.1645

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	-0.0096	0.0051	-0.0505	-1.8730	0.9387
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	-0.0127	0.0046	-0.0821	-2.7750	0.9944
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	0.0040	0.0051	0.0213	0.7840	0.5668
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggetlen a házasságkötés	-0.0019	0.0052	-0.0095	-0.3600	0.2809
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	-0.0067	0.0072	-0.0251	-0.9290	0.6471
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	0.0020	0.0055	0.0098	0.3620	0.2829
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	-0.0088	0.0049	-0.0487	-1.7780	0.9244
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	-0.0044	0.0054	-0.0228	-0.8190	0.5872
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	-0.0025	0.0039	-0.0189	-0.6370	0.4760
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	0.0146	0.0050	0.0842	2.9350	0.9966
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	0.0043	0.0058	0.0207	0.7390	0.5401
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal	-0.0101	0.0048	-0.0603	-2.1210	0.9659
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	-0.0132	0.0052	-0.0737	-2.5490	0.9891
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	0.0060	0.0042	0.0426	1.4420	0.8506
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	-0.0104	0.0043	-0.0756	-2.4450	0.9854
(Konstans)		0.1368	0.0335	4.0850	0.0000	1.0000

4.2 Többváltozós lineáris regresszió

ATTITÚD-VÁLTOZÓK

Függő változó:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya

Független változók csoportja:

ATTI2 Attitűdök

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.1383		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0191	Szignifikancia (1-F):	0.9696
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0085	Minimum:	-0.0535
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1759	Maximum:	0.1059

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	-0.0101	0.0059	-0.0471	-1.7140	0.9133
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	-0.0011	0.0053	-0.0062	-0.2050	0.1620
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	-0.0028	0.0059	-0.0131	-0.4750	0.3653
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggetlen a házasságkötés	0.0022	0.0060	0.0098	0.3650	0.2848
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	-0.0118	0.0083	-0.0392	-1.4240	0.8454
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	0.0034	0.0063	0.0146	0.5310	0.4043
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	-0.0044	0.0057	-0.0214	-0.7680	0.5573
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	-0.0109	0.0062	-0.0495	-1.7440	0.9187
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	0.0035	0.0045	0.0239	0.7900	0.5702
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	0.0033	0.0057	0.0171	0.5840	0.4407
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	-0.0045	0.0066	-0.0193	-0.6740	0.4996
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal	-0.0005	0.0055	-0.0025	-0.0870	0.0694
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	0.0055	0.0059	0.0274	0.9300	0.6473
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	0.0148	0.0048	0.0922	3.0600	0.9977
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	0.0029	0.0049	0.0183	0.5810	0.4387
(Konstans)		0.0052	0.0386	0.1350	0.8930	1.0000

4.3 Többváltozós lineáris regresszió

ATTITÚD-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

ATTI3 Attitűdök

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2737		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0749	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0649	Minimum:	-0.2324
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.4442	Maximum:	0.5531

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	-0.0124	0.0149	-0.0223	-0.8350	0.5960
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	0.0740	0.0133	0.1630	5.5670	1.0000
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	0.0109	0.0150	0.0196	0.7290	0.5341
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés	0.0041	0.0153	0.0070	0.2660	0.2094
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	-0.0107	0.0210	-0.0136	-0.5080	0.3888
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	-0.0347	0.0160	-0.0578	-2.1660	0.9695
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	0.0317	0.0143	0.0601	2.2140	0.9730
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	0.0287	0.0157	0.0503	1.8250	0.9317
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	0.0044	0.0112	0.0114	0.3890	0.3030
GY2E	2.5. A gyerekek biztonság a házasság	0.0001	0.0144	0.0001	0.0050	0.0038
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	-0.0100	0.0168	-0.0166	-0.5970	0.4497
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal	-0.0338	0.0138	-0.0688	-2.4460	0.9854
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	-0.0150	0.0150	-0.0286	-0.9970	0.6811
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	0.0116	0.0122	0.0277	0.9470	0.6561
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	-0.0466	0.0124	-0.1151	-3.7580	0.9998
(Konstans)		0.0384	0.0974	0.3940	0.6937	1.0000

4.4 Többváltozós lineáris regresszió

ATTITÚD-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban

ATTI4 Attitűdök

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3046		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0928	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0830	Minimum:	-0.1231
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.4524	Maximum:	0.8073

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	0.0108	0.0152	0.0188	0.7130	0.5239
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	0.0593	0.0135	0.1269	4.3760	1.0000
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	0.0174	0.0152	0.0305	1.1450	0.7477
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés	0.0095	0.0155	0.0159	0.6130	0.4603
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	0.0396	0.0214	0.0491	1.8520	0.9357
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	0.0589	0.0163	0.0954	3.6090	0.9997
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	0.0024	0.0146	0.0044	0.1650	0.1307
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	0.0189	0.0160	0.0322	1.1780	0.7612
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	-0.0313	0.0115	-0.0795	-2.7350	0.9937
GY2E	2.5. A gyerekek biztonság a házasság	0.0038	0.0147	0.0072	0.2550	0.2016
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	-0.0294	0.0171	-0.0473	-1.7210	0.9145
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal	0.0536	0.0141	0.1061	3.8070	0.9999
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	0.0483	0.0153	0.0897	3.1620	0.9984
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	-0.0632	0.0124	-0.1474	-5.0860	1.0000
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	-0.0153	0.0126	-0.0367	-1.2110	0.7740
(Konstans)		0.1933	0.0992	1.9480	0.0516	1.0000

4.5 Többváltozós lineáris regresszió

ATTITÚD-VÁLTOZÓK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS5 Egygyermekes egyedülálló anya
ATTI5 Attitűdök

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3008		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0905	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0806	Minimum:	-0.1588
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.3793	Maximum:	0.6262

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	0.0006	0.0127	0.0013	0.0490	0.0392
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	-0.0544	0.0114	-0.1391	-4.7920	1.0000
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	-0.0253	0.0128	-0.0528	-1.9820	0.9523
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés	-0.0090	0.0130	-0.0180	-0.6940	0.5120
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	-0.0090	0.0179	-0.0133	-0.5030	0.3847
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	-0.0370	0.0137	-0.0717	-2.7070	0.9931
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	-0.0134	0.0122	-0.0294	-1.0940	0.7259
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	-0.0401	0.0134	-0.0817	-2.9870	0.9971
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	0.0144	0.0096	0.0437	1.4990	0.8660
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	-0.0088	0.0123	-0.0201	-0.7130	0.5241
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	0.0257	0.0143	0.0494	1.7930	0.9269
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal	-0.0278	0.0118	-0.0657	-2.3530	0.9812
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	-0.0136	0.0128	-0.0302	-1.0620	0.7117
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	0.0441	0.0104	0.1229	4.2330	1.0000
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	0.0472	0.0106	0.1355	4.4610	1.0000
(Konstans)		0.2767	0.0832	3.3270	0.0009	1.0000

4.6 Többváltozós lineáris regresszió

ATTITÚD-VÁLTOZÓK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS6 Többgyermekes egyedülálló anya
ATTI6 Attitűdök

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3198		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1023	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0925	Minimum:	-0.0725
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2976	Maximum:	0.5128

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	0.0215	0.0100	0.0567	2.1570	0.9689
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	-0.0662	0.0089	-0.2143	-7.4290	1.0000
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	-0.0069	0.0100	-0.0182	-0.6870	0.5078
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggő a házasságkötés	-0.0048	0.0102	-0.0122	-0.4720	0.3628
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	-0.0026	0.0141	-0.0049	-0.1860	0.1476
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	0.0085	0.0107	0.0209	0.7940	0.5727
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	-0.0063	0.0096	-0.0175	-0.6560	0.4881
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	0.0077	0.0105	0.0199	0.7330	0.5363
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	0.0134	0.0075	0.0513	1.7720	0.9235
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	-0.0114	0.0097	-0.0330	-1.1780	0.7610
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	0.0131	0.0112	0.0318	1.1630	0.7549
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettárssal	0.0191	0.0093	0.0573	2.0660	0.9609
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	-0.0110	0.0101	-0.0308	-1.0910	0.7245
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	-0.0141	0.0082	-0.0497	-1.7250	0.9152
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	0.0203	0.0083	0.0738	2.4450	0.9854
(Konstans)		0.3534	0.0653	5.4170	0.0000	1.0000

5.1 Többváltozós lineáris regresszió

MOTÍVUM-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya

MOTI1 Motívumok

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3286		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1080	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0976	Minimum:	-0.6946
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1485	Maximum:	0.3713

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?	0.0000	0.0004	-0.0004	-0.0170	0.0134
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?	0.0002	0.0051	0.0008	0.0310	0.0246
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	0.0021	0.0101	0.0055	0.2110	0.1667
GY31	31. Volt együttélése az apával?	-0.0023	0.0152	-0.0040	-0.1490	0.1185
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?	-0.0001	0.0021	-0.0014	-0.0530	0.0419
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?	0.0000	0.0038	-0.0002	-0.0060	0.0045
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?	0.0003	0.0044	0.0018	0.0700	0.0556
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?	0.0005	0.0065	0.0022	0.0820	0.0656
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	0.0219	0.0560	0.0101	0.3910	0.3040
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	-0.0029	0.0021	-0.0364	-1.4050	0.8398
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	-0.0009	0.0131	-0.0017	-0.0650	0.0520
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?	0.0001	0.0044	0.0005	0.0170	0.0140
GY23EV	23. Mióta élnek együtt?	0.0822	0.0065	0.3278	12.6450	1.0000
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	0.0000	0.0016	0.0002	0.0090	0.0075
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?	-0.0008	0.0079	-0.0028	-0.1040	0.0829
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?	0.0000	0.0076	0.0001	0.0030	0.0027
(Konstans)		-9.6126	5.3370	-1.8010	0.0719	1.0000

5.2 Többváltozós lineáris regresszió

MOTÍVUM-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya

MOTI2 Motívumok

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2972		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0883	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0778	Minimum:	-0.3244
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1696	Maximum:	0.7718

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?	0.0000	0.0005	-0.0008	-0.0320	0.0256
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?	0.0003	0.0058	0.0015	0.0590	0.0468
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	-0.0009	0.0115	-0.0020	-0.0760	0.0607
GY31	31. Volt együttélése az apával?	-0.0049	0.0173	-0.0077	-0.2840	0.2238
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?	-0.0002	0.0024	-0.0026	-0.1000	0.0798
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?	0.0000	0.0044	-0.0004	-0.0110	0.0086
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?	0.0007	0.0050	0.0034	0.1330	0.1058
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?	0.0012	0.0074	0.0041	0.1570	0.1248
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	-0.0208	0.0640	-0.0085	-0.3250	0.2547
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	-0.0064	0.0024	-0.0701	-2.6790	0.9925
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	-0.0019	0.0149	-0.0033	-0.1240	0.0991
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?	0.0002	0.0050	0.0009	0.0330	0.0266
GY23EV	23. Mióta élnek együtt?	-0.0812	0.0074	-0.2866	-10.9350	1.0000
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	0.0000	0.0018	0.0005	0.0180	0.0144
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?	-0.0018	0.0090	-0.0054	-0.1990	0.1573
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?	0.0001	0.0087	0.0002	0.0070	0.0052
(Konstans)		9.4988	6.0953	1.5580	0.1194	1.0000

5.3 Többváltozós lineáris regresszió

MOTÍVUM-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

MOTI3 Motívumok

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3589		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1288	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.1187	Minimum:	-0.9505
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.4312	Maximum:	0.7163

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?	0.0015	0.0012	0.0316	1.2380	0.7840
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?	-0.0201	0.0147	-0.0344	-1.3660	0.8278
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	0.0059	0.0293	0.0052	0.2010	0.1594
GY31	31. Volt együttélése az apával?	-0.0369	0.0441	-0.0221	-0.8370	0.5972
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?	-0.0155	0.0062	-0.0634	-2.4940	0.9873
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?	-0.0003	0.0111	-0.0008	-0.0250	0.0196
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?	0.0050	0.0128	0.0099	0.3930	0.3057
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?	-0.0673	0.0188	-0.0922	-3.5750	0.9996
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	0.0052	0.1627	0.0008	0.0320	0.0256
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	-0.0439	0.0060	-0.1860	-7.2690	1.0000
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	0.0222	0.0380	0.0149	0.5840	0.4406
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?	-0.0008	0.0127	-0.0015	-0.0590	0.0473
GY23EV	23. Mióta élnek együtt?	0.0048	0.0189	0.0065	0.2540	0.2002
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	0.0463	0.0046	0.2573	10.0300	1.0000
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?	-0.0087	0.0229	-0.0102	-0.3800	0.2961
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?	-0.0005	0.0220	-0.0007	-0.0210	0.0164
(Konstans)		-4.4371	15.4952	-0.2860	0.7746	1.0000

5.4 Többváltozós lineáris regresszió

MOTÍVUM-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban

MOTI4 Motívumok

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3105		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0964	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0859	Minimum:	-0.0079
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.4517	Maximum:	1.7201

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?	0.0021	0.0013	0.0427	1.6390	0.8987
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?	0.0235	0.0154	0.0391	1.5250	0.8725
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	0.0024	0.0307	0.0021	0.0790	0.0631
GY31	31. Volt együttélése az apával?	-0.0179	0.0462	-0.0104	-0.3870	0.3009
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?	0.0131	0.0065	0.0522	2.0180	0.9562
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?	-0.0001	0.0117	-0.0002	-0.0050	0.0044
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?	0.0024	0.0134	0.0047	0.1830	0.1451
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?	0.0783	0.0197	0.1043	3.9710	0.9999
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	0.0022	0.1704	0.0003	0.0130	0.0101
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	-0.0181	0.0063	-0.0746	-2.8630	0.9957
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	-0.0362	0.0398	-0.0236	-0.9090	0.6365
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?	-0.0020	0.0133	-0.0040	-0.1540	0.1220
GY23EV	23. Mióta élnek együtt?	0.0020	0.0198	0.0026	0.1000	0.0796
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	-0.0460	0.0048	-0.2483	-9.5060	1.0000
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?	-0.0003	0.0240	-0.0003	-0.0120	0.0095
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?	-0.0010	0.0231	-0.0014	-0.0410	0.0330
(Konstans)		4.0740	16.2306	0.2510	0.8018	1.0000

5.5 Többváltozós lineáris regresszió

MOTÍVUM-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS5 Egygyermekes egyedülálló anya

MOTI5 Motívumok

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2637			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0695	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0587	Minimum:	-0.6202	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.3838	Maximum:	0.5065	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?	-0.0020	0.0011	-0.0479	-1.8150	0.9303
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?	-0.0022	0.0131	-0.0043	-0.1650	0.1314
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	-0.0053	0.0261	-0.0054	-0.2040	0.1615
GY31	31. Volt együttélése az apával?	-0.1097	0.0393	-0.0764	-2.7960	0.9947
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?	0.0015	0.0055	0.0072	0.2730	0.2152
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?	0.0447	0.0099	0.1574	4.5100	1.0000
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?	-0.0124	0.0114	-0.0285	-1.0930	0.7253
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?	-0.0070	0.0168	-0.0112	-0.4210	0.3259
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	-0.0047	0.1448	-0.0009	-0.0330	0.0260
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	0.0396	0.0054	0.1947	7.3630	1.0000
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	0.0093	0.0338	0.0072	0.2750	0.2165
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?	0.0016	0.0113	0.0037	0.1400	0.1116
GY23EV	23. Mióta élnek együtt?	-0.0043	0.0168	-0.0068	-0.2570	0.2028
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	-0.0002	0.0041	-0.0014	-0.0520	0.0417
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?	-0.0294	0.0204	-0.0398	-1.4410	0.8503
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?	-0.0638	0.0196	-0.1133	-3.2560	0.9988
(Konstans)		2.9741	13.7910	0.2160	0.8293	1.0000

5.6 Többváltozós lineáris regresszió

MOTÍVUM-VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS6 Többgyermekes egyedülálló anya

MOTI6 Motívumok

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2944			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0867	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0761	Minimum:	-0.1715	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.3003	Maximum:	1.1708	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
GY34	34. Milyen a mostani kapcsolatuk?	-0.0017	0.0009	-0.0499	-1.9070	0.9433
GY29	29. Miért a szülés után házasodnak?	-0.0017	0.0102	-0.0043	-0.1670	0.1329
GY24	24. Miért a szülés után házasodtak?	-0.0042	0.0204	-0.0054	-0.2060	0.1631
GY31	31. Volt együttélése az apával?	0.1672	0.0307	0.1474	5.4450	1.0000
GY28	28. Miért nem kötött házasságot?	0.0012	0.0043	0.0072	0.2760	0.2174
GY32AEV	32. Melyik évtől éltek együtt?	-0.0444	0.0078	-0.1979	-5.7220	1.0000
GY33IGEN	33.1. Tervezte a házasságot az apával?	0.0040	0.0089	0.0117	0.4520	0.3490
GY27	27. Tervezik a házasságot az apával?	-0.0056	0.0131	-0.0112	-0.4250	0.3289
GY22EV	22. Mikor kötöttek házasságot? (évben)	-0.0037	0.1133	-0.0009	-0.0330	0.0262
GY20	20. Hogyan alakult így, hogy szült?	0.0313	0.0042	0.1949	7.4400	1.0000
GY25	25. Elismerte hivatalosan az apaságot?	0.0073	0.0265	0.0072	0.2750	0.2167
GY33NEM	33.2. Miért nem gondolt házasságra?	0.0007	0.0088	0.0022	0.0850	0.0676
GY23EV	23. Mióta élnek együtt?	-0.0034	0.0131	-0.0068	-0.2600	0.2049
GY26EV	26. Melyik évtől élnek önök együtt?	-0.0002	0.0032	-0.0014	-0.0530	0.0422
GY30	30. Elismerte az apaságot az apa?	0.0393	0.0159	0.0675	2.4660	0.9862
GY32BEV	32. Melyik évig éltek együtt?	0.0652	0.0153	0.1466	4.2540	1.0000
(Konstans)		-1.5031	10.7907	-0.1390	0.8892	1.0000

6.1 Többváltozós lineáris regresszió

ANYA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya

Független változók csoportja:

ANYA1 Anyai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2968		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0881	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0782	Minimum:	-0.2469
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1501	Maximum:	0.3967

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	-0.0018	0.0087	-0.0075	-0.2070	0.1643
GY13	13. Van gyermeke más apától?	0.0008	0.0011	0.0191	0.7280	0.5332
GY6	6. Mi a foglalkozása?	-0.0034	0.0031	-0.0305	-1.0930	0.7252
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	-0.0077	0.0059	-0.0340	-1.3050	0.8080
ETARS95	Volt élettársa a 95. évi szüléskor?	0.0414	0.0097	0.1155	4.2840	1.0000
GY11	11. Együtt él a (95-ös) gyerekekkel?	-0.0024	0.0063	-0.0098	-0.3740	0.2918
GY12	12. Hány gyermeke született?	-0.0183	0.0051	-0.1186	-3.5680	0.9996
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	0.0051	0.0105	0.0147	0.4850	0.3725
GY8	8. Családi állapota?	0.0579	0.0061	0.7936	9.5020	1.0000
KORCSOP	Anya korcsoportja	0.0031	0.0131	0.0228	0.2340	0.1850
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	0.0120	0.0200	0.0886	0.5990	0.4508
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	0.0016	0.0017	0.0348	0.8970	0.6301
GY10	10. 95-ös családi állapota?	-0.0551	0.0061	-0.7755	-9.0110	1.0000
GY3EV	3. Születési éve	0.0019	0.0026	0.0733	0.7470	0.5450
ISKVEGZ	Anya iskolai végzettsége	-0.0096	0.0215	-0.0662	-0.4460	0.3443
(Konstans)		-0.1647	0.2221	-0.7410	0.4586	1.0000

6.2 Többváltozós lineáris regresszió

ANYA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya

Független változók csoportja:

ANYA2 Anyai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.2024		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0410	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0305	Minimum:	-0.1458
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1739	Maximum:	0.2399

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	0.0070	0.0101	0.0258	0.6950	0.5129
GY13	13. Van gyermeke más apától?	-0.0012	0.0013	-0.0255	-0.9440	0.6547
GY6	6. Mi a foglalkozása?	-0.0027	0.0036	-0.0220	-0.7680	0.5573
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	-0.0097	0.0068	-0.0378	-1.4150	0.8427
ETARS95	Volt élettársa a 95. évi szüléskor?	0.0270	0.0112	0.0665	2.4060	0.9837
GY11	11. Együtt él a (95-ös) gyerekekkel?	0.0065	0.0073	0.0239	0.8890	0.6258
GY12	12. Hány gyermeke született?	0.0226	0.0059	0.1295	3.7960	0.9998
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	0.0129	0.0121	0.0331	1.0680	0.7145
GY8	8. Családi állapota?	-0.0326	0.0071	-0.3948	-4.6100	1.0000
KORCSOP	Anya korcsoportja	-0.0084	0.0152	-0.0553	-0.5550	0.4208
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	0.0190	0.0231	0.1249	0.8230	0.5896
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	0.0003	0.0020	0.0069	0.1740	0.1378
GY10	10. 95-ös családi állapota?	0.0274	0.0071	0.3416	3.8700	0.9999
GY3EV	3. Születési éve	-0.0022	0.0030	-0.0739	-0.7350	0.5373
ISKVEGZ	Anya iskolai végzettsége	-0.0179	0.0249	-0.1098	-0.7210	0.5289
(Konstans)		0.0831	0.2573	0.3230	0.7467	1.0000

6.3 Többváltozós lineáris regresszió

ANYA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

ANYA3 Anyai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.6584				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.4335		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.4274		Minimum:	-0.8624	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.3476		Maximum:	0.8998	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	0.0217	0.0203	0.0306	1.0710	0.7158
GY13	13. Van gyermeke más apától?	0.0067	0.0025	0.0547	2.6390	0.9916
GY6	6. Mi a foglalkozása?	0.0051	0.0071	0.0159	0.7220	0.5298
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	0.0229	0.0137	0.0345	1.6780	0.9064
ETARS95	Volt élettársa a 95. évi szüléskor?	0.4396	0.0224	0.4172	19.6330	1.0000
GY11	11. Együtt él a (95-ös) gyerekkel?	-0.0161	0.0145	-0.0228	-1.1050	0.7307
GY12	12. Hány gyermeke született?	-0.2405	0.0119	-0.5303	-20.2310	1.0000
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	0.0461	0.0242	0.0454	1.9070	0.9432
GY8	8. Családi állapota?	0.0462	0.0141	0.2154	3.2720	0.9989
KORCSOP	Anya korcsoportja	-0.0269	0.0303	-0.0682	-0.8890	0.6261
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	-0.0246	0.0462	-0.0620	-0.5320	0.4053
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	0.0002	0.0040	0.0019	0.0610	0.0489
GY10	10. 95-ös családi állapota?	-0.0556	0.0142	-0.2663	-3.9260	0.9999
GY3EV	3. Születési éve	-0.0044	0.0060	-0.0565	-0.7310	0.5351
ISKVEGZ (Konstans)	Anya iskolai végzettsége	0.0445	0.0498	0.1047	0.8950	0.6290
		0.1301	0.5143	0.2530	0.8003	1.0000

6.4 Többváltozós lineáris regresszió

ANYA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban

ANYA4 Anyai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7134				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.5090		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.5036		Minimum:	-0.2526	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.3328		Maximum:	1.3919	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	0.0315	0.0194	0.0432	1.6230	0.8952
GY13	13. Van gyermeke más apától?	-0.0059	0.0024	-0.0473	-2.4480	0.9855
GY6	6. Mi a foglalkozása?	-0.0009	0.0068	-0.0028	-0.1360	0.1081
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	0.0045	0.0131	0.0066	0.3460	0.2705
ETARS95	Volt élettársa a 95. évi szüléskor?	0.2964	0.0214	0.2735	13.8230	1.0000
GY11	11. Együtt él a (95-ös) gyerekkel?	-0.0368	0.0139	-0.0508	-2.6410	0.9916
GY12	12. Hány gyermeke született?	0.2555	0.0114	0.5479	22.4490	1.0000
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	-0.0428	0.0232	-0.0410	-1.8470	0.9350
GY8	8. Családi állapota?	0.0924	0.0135	0.4188	6.8340	1.0000
KORCSOP	Anya korcsoportja	-0.0085	0.0290	-0.0210	-0.2940	0.2310
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	-0.0760	0.0442	-0.1863	-1.7170	0.9138
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	-0.0098	0.0038	-0.0730	-2.5610	0.9895
GY10	10. 95-ös családi állapota?	-0.0715	0.0136	-0.3331	-5.2750	1.0000
GY3EV	3. Születési éve	-0.0022	0.0058	-0.0275	-0.3810	0.2969
ISKVEGZ (Konstans)	Anya iskolai végzettsége	0.0481	0.0476	0.1099	1.0090	0.6868
		-0.2357	0.4925	-0.4790	0.6323	1.0000

6.5 Többváltozós lineáris regresszió

ANYA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS5 Egygyermekes egyedülálló anya
ANYA5 Anyai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7143			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.5102	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.5049	Minimum:	-0.7406	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2783	Maximum:	0.7771	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	-0.0265	0.0162	-0.0434	-1.6360	0.8978
GY13	13. Van gyermeke más apától?	-0.0006	0.0020	-0.0059	-0.3050	0.2399
GY6	6. Mi a foglalkozása?	0.0027	0.0057	0.0095	0.4660	0.3587
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	-0.0084	0.0109	-0.0147	-0.7690	0.5579
ETARS95	Volt élettársa a 95. évi szüléskor?	-0.5291	0.0179	-0.5831	-29.5110	1.0000
GY11	11. Együtt él a (95-ös) gyerekkel?	0.0088	0.0116	0.0145	0.7550	0.5497
GY12	12. Hány gyermeke született?	-0.1044	0.0095	-0.2672	-10.9640	1.0000
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	-0.0232	0.0194	-0.0266	-1.1990	0.7693
GY8	8. Családi állapota?	-0.1289	0.0113	-0.6975	-11.3970	1.0000
KORCSOP	Anya korcsoportja	-0.0045	0.0243	-0.0134	-0.1870	0.1487
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	0.0451	0.0370	0.1321	1.2190	0.7768
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	0.0008	0.0032	0.0068	0.2400	0.1895
GY10	10. 95-ös családi állapota?	0.1123	0.0113	0.6247	9.9050	1.0000
GY3EV	3. Születési éve	-0.0005	0.0048	-0.0079	-0.1100	0.0878
ISKVEGZ (Konstans)	Anya iskolai végzettsége	-0.0365	0.0398	-0.0998	-0.9170	0.6408
		1.4088	0.4118	3.4210	0.0006	1.0000

6.6 Többváltozós lineáris regresszió

ANYA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS6 Többgyermekes egyedülálló anya
ANYA6 Anyai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.4770			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.2276	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.2192	Minimum:	-0.2802	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2761	Maximum:	0.7413	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
AGAZD	Anya gazdasági aktivitása	-0.0313	0.0161	-0.0649	-1.9450	0.9480
GY13	13. Van gyermeke más apától?	0.0003	0.0020	0.0040	0.1640	0.1303
GY6	6. Mi a foglalkozása?	-0.0009	0.0057	-0.0042	-0.1630	0.1292
GY7	7. Vallásosnak tartja magát?	-0.0029	0.0108	-0.0063	-0.2650	0.2087
ETARS95	Volt élettársa a 95. évi szüléskor?	-0.2787	0.0178	-0.3889	-15.6710	1.0000
GY11	11. Együtt él a (95-ös) gyerekkel?	0.0405	0.0115	0.0847	3.5090	0.9995
GY12	12. Hány gyermeke született?	0.0836	0.0094	0.2711	8.8560	1.0000
GYV1	I. A kérdezett anya cigány?	0.0011	0.0192	0.0015	0.0550	0.0437
GY8	8. Családi állapota?	-0.0449	0.0112	-0.3079	-4.0060	0.9999
KORCSOP	Anya korcsoportja	0.0416	0.0241	0.1550	1.7300	0.9162
GY4	4. Legmagasabb iskolai végzettsége	0.0190	0.0367	0.0706	0.5190	0.3961
GY5	5. Dolgozik jelenleg?	0.0063	0.0032	0.0705	1.9730	0.9513
GY10	10. 95-ös családi állapota?	0.0522	0.0112	0.3677	4.6430	1.0000
GY3EV	3. Születési éve	0.0068	0.0048	0.1274	1.4110	0.8416
ISKVEGZ (Konstans)	Anya iskolai végzettsége	-0.0221	0.0395	-0.0765	-0.5600	0.4243
		-0.1452	0.4085	-0.3550	0.7223	1.0000

7.1 Többváltozós lineáris regresszió

APA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya

APA1 Apai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.1213			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0147	Szignifikancia (1-F):	0.9622	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0069	Minimum:	-0.0549	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1558	Maximum:	0.1006	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
ISKKUL	Apa-anya iskolai végz. különbsége	-0.0028	0.0045	-0.0291	-0.6130	0.4603
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége	-0.0033	0.0018	-0.0527	-1.8190	0.9309
GYV2	II. Férje, élettársa cigány?	0.0109	0.0100	0.0315	1.0830	0.7210
GY18	18. Mi az ő foglalkozása?	-0.0002	0.0004	-0.0169	-0.6270	0.4694
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	0.0166	0.0072	0.0656	2.3120	0.9791
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása	-0.0005	0.0048	-0.0041	-0.1010	0.0801
GY15	15. Családi állapota?	0.0023	0.0028	0.0239	0.8090	0.5811
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	0.0015	0.0005	0.1011	3.2360	0.9988
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	0.0103	0.0167	0.0873	0.6180	0.4635
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	-0.0003	0.0003	-0.0464	-1.1250	0.7392
APAISK	Apa iskolai végzettsége	-0.0078	0.0159	-0.0784	-0.4930	0.3781
(Konstans)		-0.1497	0.0619	-2.4190	0.0157	1.0000

7.2 Többváltozós lineáris regresszió

APA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya

APA2 Apai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.0996			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.0099	Szignifikancia (1-F):	0.7586	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0021	Minimum:	-0.0423	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1764	Maximum:	0.0829	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
ISKKUL	Apa-anya iskolai végz. különbsége	0.0033	0.0051	0.0305	0.6400	0.4775
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége	0.0035	0.0020	0.0503	1.7330	0.9166
GYV2	II. Férje, élettársa cigány?	-0.0051	0.0114	-0.0131	-0.4500	0.3476
GY18	18. Mi az ő foglalkozása?	-0.0003	0.0004	-0.0179	-0.6630	0.4929
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	0.0110	0.0081	0.0384	1.3490	0.8225
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása	0.0085	0.0054	0.0646	1.5820	0.8861
GY15	15. Családi állapota?	0.0028	0.0032	0.0259	0.8760	0.6189
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	-0.0006	0.0005	-0.0380	-1.2140	0.7751
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	0.0168	0.0189	0.1257	0.8880	0.6252
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	-0.0005	0.0003	-0.0635	-1.5360	0.8752
APAISK	Apa iskolai végzettsége	-0.0181	0.0180	-0.1606	-1.0080	0.6864
(Konstans)		-0.0056	0.0701	-0.0790	0.9369	1.0000

7.3 Többváltozós lineáris regresszió

APA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

APA3 Apai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3471			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1205	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.1135	Minimum:	-0.6736	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.4325	Maximum:	0.7939	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
ISKKUL	Apa-anya iskolai végz. különbsége	0.0041	0.0125	0.0148	0.3310	0.2592
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége	-0.0189	0.0050	-0.1040	-3.7990	0.9998
GYV2	II. Férje, élettárs cigány?	0.0875	0.0278	0.0864	3.1460	0.9983
GY18	18. Mi az ő foglalkozása?	-0.0018	0.0010	-0.0451	-1.7740	0.9237
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	0.1572	0.0199	0.2115	7.8950	1.0000
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása	-0.0080	0.0132	-0.0235	-0.6100	0.4578
GY15	15. Családi állapota?	-0.0294	0.0079	-0.1038	-3.7220	0.9998
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	0.0071	0.0013	0.1641	5.5610	1.0000
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	0.1527	0.0463	0.4399	3.2970	0.9990
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	-0.0024	0.0008	-0.1228	-3.1500	0.9983
APAISK	Apa iskolai végzettsége	-0.1071	0.0440	-0.3655	-2.4330	0.9849
(Konstans)		-1.0324	0.1718	-6.0100	0.0000	1.0000

7.4 Többváltozós lineáris regresszió

APA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban

APA4 Apai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3954			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1563	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.1496	Minimum:	-0.3950	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.4356	Maximum:	1.3940	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
ISKKUL	Apa-anya iskolai végz. különbsége	-0.0027	0.0126	-0.0094	-0.2130	0.1685
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége	0.0194	0.0050	0.1041	3.8860	0.9999
GYV2	II. Férje, élettárs cigány?	-0.0953	0.0280	-0.0914	-3.4000	0.9993
GY18	18. Mi az ő foglalkozása?	-0.0010	0.0010	-0.0247	-0.9930	0.6792
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	0.1574	0.0201	0.2060	7.8480	1.0000
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása	0.0086	0.0133	0.0244	0.6470	0.4825
GY15	15. Családi állapota?	0.0152	0.0080	0.0521	1.9090	0.9436
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	-0.0087	0.0013	-0.1975	-6.8340	1.0000
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	-0.2528	0.0467	-0.7079	-5.4170	1.0000
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	-0.0021	0.0008	-0.1045	-2.7370	0.9937
APAISK	Apa iskolai végzettsége	0.1794	0.0444	0.5950	4.0450	0.9999
(Konstans)		1.2994	0.1730	7.5100	0.0000	1.0000

7.5 Többváltozós lineáris regresszió

APA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS5 Egygyermekes egyedülálló anya

APA5 Apai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.4748		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.2255	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.2193	Minimum:	-0.2139
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.3495	Maximum:	1.0296

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
ISKKUL	Apa-anya iskolai végz. különbsége	-0.0048	0.0101	-0.0201	-0.4780	0.3675
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége	-0.0057	0.0040	-0.0365	-1.4200	0.8440
GYV2	II. Férje, élettársa cigány?	0.0078	0.0225	0.0089	0.3470	0.2715
GY18	18. Mi az ő foglalkozása?	0.0021	0.0008	0.0623	2.6130	0.9909
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	-0.2208	0.0161	-0.3450	-13.7220	1.0000
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása	0.0075	0.0107	0.0254	0.7040	0.5187
GY15	15. Családi állapota?	-0.0070	0.0064	-0.0285	-1.0900	0.7243
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	0.0036	0.0010	0.0975	3.5220	0.9996
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	0.0573	0.0374	0.1916	1.5300	0.8739
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	0.0022	0.0006	0.1275	3.4850	0.9995
APAISK	Apa iskolai végzettsége	-0.0143	0.0356	-0.0565	-0.4010	0.3112
(Konstans)		0.2907	0.1388	2.0940	0.0365	1.0000

7.6 Többváltozós lineáris regresszió

APA JELLEMZŐI VÁLTOZÓK

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS6 Többgyermekes egyedülálló anya

APA6 Apai jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3307		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1094	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.1023	Minimum:	-0.1604
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2960	Maximum:	0.6908

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
ISKKUL	Apa-anya iskolai végz. különbsége	0.0023	0.0086	0.0121	0.2690	0.2117
KORKUL	Apa-anya korkülönbsége	0.0051	0.0034	0.0414	1.5050	0.8674
GYV2	II. Férje, élettársa cigány?	-0.0075	0.0190	-0.0109	-0.3940	0.3064
GY18	18. Mi az ő foglalkozása?	0.0012	0.0007	0.0427	1.6720	0.9053
GY19	19. Kapcsolatuk a gyerek születésekor?	-0.1227	0.0136	-0.2427	-9.0020	1.0000
APGAZD	Apa gazdasági aktivitása	-0.0154	0.0090	-0.0659	-1.7010	0.9108
GY15	15. Családi állapota?	0.0171	0.0054	0.0885	3.1550	0.9984
GY14	14. A gyerek apja mikor született?	-0.0026	0.0009	-0.0906	-3.0510	0.9977
GY16	16. Legmagasabb iskolai végzettsége?	0.0146	0.0317	0.0619	0.4610	0.3552
GY17	17. Dolgozik jelenleg?	0.0030	0.0005	0.2226	5.6760	1.0000
APAISK	Apa iskolai végzettsége	-0.0303	0.0301	-0.1519	-1.0050	0.6850
(Konstans)		0.5925	0.1176	5.0400	0.0000	1.0000

8.1 Többváltozós lineáris regresszió

GYERMEKEK, KÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÓI

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya

KORUL1 Gyermekek, körülmények

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3321				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1103				
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.0967			Szignifikancia (1-F):	1.0000
Standard Error	A korreláció szterderd hibája	0.1486			Minimum:	-0.1473
					Maximum:	0.2083

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
JOVKIPTE	Kívánt és tényleges jövedelem aránya	0.0008	0.0016	0.0135	0.4880	0.3747
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott	0.0031	0.0144	0.0056	0.2140	0.1693
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzetváltozás	0.0668	0.0073	0.2447	9.2000	1.0000
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott	0.0443	0.0107	0.1082	4.1470	1.0000
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve	-0.0006	0.0089	-0.0017	-0.0630	0.0502
GYTELTIP	A település típusa	-0.0004	0.0034	-0.0029	-0.1070	0.0849
GYVIS4	Vannak nevelt gyerekek?	-0.0170	0.0217	-0.0203	-0.7830	0.5665
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott	0.0008	0.0059	0.0049	0.1420	0.1127
GYIKER	Vannak ikergyerekek?	-0.0086	0.0322	-0.0070	-0.2660	0.2095
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?	-0.0037	0.0024	-0.0410	-1.5230	0.8720
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?	0.0000	0.0000	0.0076	0.0830	0.0664
GYKORA1	Anya kora az első gyermek szülésekor	-0.0021	0.0009	-0.0666	-2.2020	0.9722
GYSOR2	Második gyermek születési éve	-0.0053	0.0018	-0.0915	-2.9910	0.9972
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve	-0.0017	0.0038	-0.0129	-0.4470	0.3452
GY35	35. Hány tagú ez a háztartás?	0.0017	0.0029	0.0182	0.5770	0.4362
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?	0.0000	0.0000	0.0324	0.4010	0.3117
GYDB	Együttélő gyerekek száma	-0.0852	0.0138	-0.4925	-6.1940	1.0000
GYSOR1	Első gyermek születési éve	0.0032	0.0015	0.0973	2.1200	0.9658
JOVPFO	Egy főre jutó jövedelem	0.0000	0.0000	-0.0588	-0.6770	0.5015
CSTAG	Családtagok száma	0.0571	0.0126	0.3923	4.5260	1.0000
JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem	0.0000	0.0000	-0.0279	-0.2870	0.2257
(Konstans)		0.2332	0.7955	0.2930	0.7694	1.0000

8.2 Többváltozós lineáris regresszió

GYERMEKEK, KÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÓI

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya

KORUL2 Gyermekek, körülmények

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.5404				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.2920				
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.2812			Szignifikancia (1-F):	1.0000
Standard Error	A korreláció szterderd hibája	0.1498			Minimum:	-0.2919
					Maximum:	0.6212

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
JOVKIPTE	Kívánt és tényleges jövedelem aránya	0.0013	0.0017	0.0196	0.7970	0.5743
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott	-0.0212	0.0145	-0.0341	-1.4650	0.8569
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzetváltozás	0.0916	0.0073	0.2972	12.5250	1.0000
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott	0.1789	0.0108	0.3870	16.6200	1.0000
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve	-0.0078	0.0090	-0.0215	-0.8710	0.6164
GYTELTIP	A település típusa	0.0004	0.0034	0.0028	0.1170	0.0932
GYVIS4	Vannak nevelt gyerekek?	0.0001	0.0219	0.0001	0.0030	0.0022
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott	-0.0275	0.0059	-0.1420	-4.6420	1.0000
GYIKER	Vannak ikergyerekek?	0.0365	0.0324	0.0263	1.1260	0.7395
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?	-0.0044	0.0025	-0.0435	-1.8120	0.9298
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?	0.0000	0.0000	-0.0377	-0.4660	0.3587
GYKORA1	Anya kora az első gyermek szülésekor	0.0009	0.0010	0.0257	0.9540	0.6599
GYSOR2	Második gyermek születési éve	0.0082	0.0018	0.1239	4.5400	1.0000
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve	-0.0008	0.0039	-0.0054	-0.2100	0.1666
GY35	35. Hány tagú ez a háztartás?	-0.0012	0.0029	-0.0112	-0.3980	0.3091
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?	0.0000	0.0000	0.0217	0.3020	0.2372
GYDB	Együttélő gyerekek száma	-0.0545	0.0139	-0.2785	-3.9270	0.9999
GYSOR1	Első gyermek születési éve	-0.0020	0.0015	-0.0527	-1.2870	0.8018
JOVPFO	Egy főre jutó jövedelem	0.0000	0.0000	-0.0149	-0.1930	0.1528
CSTAG	Családtagok száma	0.0846	0.0127	0.5140	6.6480	1.0000
JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem	0.0000	0.0000	0.0398	0.4580	0.3529
(Konstans)		-0.4335	0.8017	-0.5410	0.5888	1.0000

8.3 Többváltozós lineáris regresszió

GYERMEKEK, KÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÓI

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

KORUL3 Gyermekek, körülmények

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7828		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6128	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6069	Minimum:	-1.1619
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2880	Maximum:	0.9568

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
JOVKIPTE	Kívánt és tényleges jövedelem aránya	-0.0005	0.0032	-0.0026	-0.1440	0.1142
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott	0.0153	0.0279	0.0095	0.5500	0.4178
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzetváltozás	-0.0568	0.0141	-0.0709	-4.0390	0.9999
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott	-0.0838	0.0207	-0.0697	-4.0470	0.9999
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve	0.0100	0.0173	0.0105	0.5750	0.4349
GYTELTIP	A település típusa	0.0244	0.0066	0.0654	3.7060	0.9998
GYVIS4	Vannak nevelt gyerekek?	-0.0456	0.0422	-0.0185	-1.0810	0.7202
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott	-0.0288	0.0114	-0.0573	-2.5320	0.9886
GYIKER	Vannak ikergyerekek?	0.0819	0.0624	0.0227	1.3130	0.8107
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?	0.0042	0.0047	0.0157	0.8860	0.6243
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?	0.0000	0.0000	0.2580	4.3140	1.0000
GYKORA1	Anyja kora az első gyermek szülésekor	-0.0044	0.0018	-0.0475	-2.3810	0.9826
GYSOR2	Második gyermek születési éve	-0.0540	0.0035	-0.3152	-15.6140	1.0000
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve	-0.0159	0.0075	-0.0407	-2.1350	0.9671
GY35	35. Hány tagú ez a háztartás?	-0.0249	0.0057	-0.0914	-4.3970	1.0000
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?	0.0000	0.0000	-0.0171	-0.3220	0.2523
GYDB	Együttélő gyerekek száma	-0.7750	0.0267	-1.5245	-29.0640	1.0000
GYSOR1	Első gyermek születési éve	0.0220	0.0030	0.2245	7.4140	1.0000
JOVPFO	Egy főre jutó jövedelem	0.0000	0.0000	0.0134	0.2330	0.1844
CSTAG	Családtagok száma	0.4945	0.0245	1.1557	20.2120	1.0000
JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem	0.0000	0.0000	-0.2359	-3.6700	0.9997
(Konstans)		3.9012	1.5419	2.5300	0.0115	1.0000

8.4 Többváltozós lineáris regresszió

GYERMEKEK, KÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÓI

Függő változó:

Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban

KORUL4 Gyermekek, körülmények

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7945		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6312	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6256	Minimum:	-0.4126
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2891	Maximum:	1.4139

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
JOVKIPTE	Kívánt és tényleges jövedelem aránya	-0.0019	0.0032	-0.0106	-0.5950	0.4481
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott	-0.0268	0.0280	-0.0161	-0.9570	0.6612
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzetváltozás	-0.1051	0.0141	-0.1275	-7.4440	1.0000
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott	-0.1402	0.0208	-0.1134	-6.7460	1.0000
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve	-0.0041	0.0174	-0.0042	-0.2330	0.1846
GYTELTIP	A település típusa	-0.0235	0.0066	-0.0613	-3.5590	0.9996
GYVIS4	Vannak nevelt gyerekek?	0.0610	0.0423	0.0240	1.4420	0.8506
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott	0.0547	0.0114	0.1056	4.7840	1.0000
GYIKER	Vannak ikergyerekek?	-0.1012	0.0626	-0.0273	-1.6160	0.8937
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?	0.0045	0.0047	0.0165	0.9500	0.6579
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?	0.0000	0.0000	-0.2275	-3.8970	0.9999
GYKORA1	Anyja kora az első gyermek szülésekor	0.0057	0.0018	0.0602	3.0920	0.9980
GYSOR2	Második gyermek születési éve	0.0509	0.0035	0.2885	14.6460	1.0000
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve	0.0195	0.0075	0.0485	2.6070	0.9908
GY35	35. Hány tagú ez a háztartás?	0.0251	0.0057	0.0898	4.4230	1.0000
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?	0.0000	0.0000	0.0060	0.1160	0.0922
GYDB	Együttélő gyerekek száma	-0.0881	0.0268	-0.1684	-3.2900	0.9990
GYSOR1	Első gyermek születési éve	-0.0241	0.0030	-0.2391	-8.0900	1.0000
JOVPFO	Egy főre jutó jövedelem	0.0000	0.0000	0.0030	0.0530	0.0423
CSTAG	Családtagok száma	0.3581	0.0246	0.8136	14.5800	1.0000
JOVKIPFO	Egy főre jutó kívánt jövedelem	0.0000	0.0000	0.2107	3.3580	0.9992
(Konstans)		-4.3839	1.5476	-2.8330	0.0047	1.0000

8.5 Többváltozós lineáris regresszió

GYERMEKEK, KÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÓI

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS5 Többgyermekes egyedülálló anya
KORUL5 Gyermekek, körülmények

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.8278		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6852	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6804	Minimum:	-0.3626
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2236	Maximum:	1.5440

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
JOVKIPTE	Kívánt és tényleges jövedelem aránya	-0.0039	0.0025	-0.0258	-1.5730	0.8841
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott	-0.0668	0.0216	-0.0479	-3.0880	0.9979
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzetváltozás	-0.0357	0.0109	-0.0517	-3.2680	0.9989
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott	0.0167	0.0161	0.0161	1.0360	0.6996
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve	-0.0132	0.0134	-0.0161	-0.9800	0.6725
GYTELTIP	A település típusa	-0.0013	0.0051	-0.0039	-0.2450	0.1938
GYVIS4	Vannak nevelt gyerekek?	0.0108	0.0327	0.0051	0.3310	0.2593
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott	-0.0173	0.0088	-0.0399	-1.9580	0.9495
GYIKER	Vannak ikergyerekek?	-0.0954	0.0484	-0.0307	-1.9700	0.9510
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?	-0.0076	0.0037	-0.0332	-2.0750	0.9618
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?	0.0000	0.0000	-0.4626	-8.5780	1.0000
GYKORA1	Anya kora az első gyermek születésekor	0.0018	0.0014	0.0225	1.2500	0.7883
GYSOR2	Második gyermek születési éve	-0.0172	0.0027	-0.1165	-6.4010	1.0000
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve	0.0037	0.0058	0.0111	0.6460	0.4815
GY35	35. Hány tagú ez a háztartás?	0.0147	0.0044	0.0626	3.3390	0.9991
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?	0.0000	0.0000	-0.0314	-0.6540	0.4866
GYDB	Együttélő gyerekek száma	0.4614	0.0207	1.0539	22.2860	1.0000
GYSOR1	Első gyermek születési éve	0.0082	0.0023	0.0971	3.5580	0.9996
JOVVFO	Egy főre jutó jövedelem	0.0000	0.0000	0.0719	1.3920	0.8359
CSTAG	Családtagok száma	-0.4833	0.0190	-1.3116	-25.4430	1.0000
JOVKIPFO (Konstans)	Egy főre jutó kívánt jövedelem	0.0000	0.0000	0.5094	8.7890	1.0000
		2.8670	1.1972	2.3950	0.0168	1.0000

8.6 Többváltozós lineáris regresszió

GYERMEKEK, KÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÓI

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS6 Egygyermekes egyedülálló anya
KORUL6 Gyermekek, körülmények

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7038		
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.4954	Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.4877	Minimum:	-0.5440
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2236	Maximum:	0.8967

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
JOVKIPTE	Kívánt és tényleges jövedelem aránya	0.0039	0.0025	0.0327	1.5730	0.8841
CSNEGVAL	Családi állapota negatívan változott	0.0668	0.0216	0.0607	3.0880	0.9979
CSVALT	Gyermekszülés után családi helyzetváltozás	0.0357	0.0109	0.0655	3.2680	0.9989
CSPOZVAL	Családi állapota pozitívan változott	-0.0167	0.0161	-0.0204	-1.0360	0.6996
GYSOR4	Negyedik gyermek születési éve	0.0132	0.0134	0.0204	0.9800	0.6725
GYTELTIP	A település típusa	0.0013	0.0051	0.0049	0.2450	0.1938
GYVIS4	Vannak nevelt gyerekek?	-0.0108	0.0327	-0.0065	-0.3310	0.2593
CSNEMVAL	Családi állapota nem változott	0.0173	0.0088	0.0505	1.9580	0.9495
GYIKER	Vannak ikergyerekek?	0.0954	0.0484	0.0389	1.9700	0.9510
GYV3	III. Mi a jellemző a családra?	0.0076	0.0037	0.0421	2.0750	0.9618
GY38	38. Hány Ft az, amiből kijönnének?	0.0000	0.0000	0.5858	8.5780	1.0000
GYKORA1	Anya kora az első gyermek születésekor	-0.0018	0.0014	-0.0284	-1.2500	0.7883
GYSOR2	Második gyermek születési éve	0.0172	0.0027	0.1475	6.4010	1.0000
GYSOR3	Harmadik gyermek születési éve	-0.0037	0.0058	-0.0141	-0.6460	0.4815
GY35	35. Hány tagú ez a háztartás?	-0.0147	0.0044	-0.0792	-3.3390	0.9991
GY37	37. A család nettó havi jövedelme?	0.0000	0.0000	0.0398	0.6540	0.4866
GYDB	Együttélő gyerekek száma	0.5386	0.0207	1.5576	26.0130	1.0000
GYSOR1	Első gyermek születési éve	-0.0082	0.0023	-0.1230	-3.5580	0.9996
JOVVFO	Egy főre jutó jövedelem	0.0000	0.0000	-0.0910	-1.3920	0.8359
CSTAG	Családtagok száma	-0.5167	0.0190	-1.7752	-27.1960	1.0000
JOVKIPFO (Konstans)	Egy főre jutó kívánt jövedelem	0.0000	0.0000	-0.6450	-8.7890	1.0000
		-0.8670	1.1972	-0.7240	0.4690	1.0000

9.1 Többváltozós lineáris regresszió

OBJEKTÍV JELLEMZŐK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya
OBJ1 Objektív jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.3982				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.1586		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.1568		Minimum:	-0.1872	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1436		Maximum:	0.4439	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
KORUL1	Gyermekek, körülmények	0.8522	0.0796	0.2830	10.7030	1.0000
ANYA1	Az anya jellemzői	0.7864	0.0882	0.2334	8.9200	1.0000
APA1	Az apa jellemzői	-0.3192	0.2199	-0.0387	-1.4520	0.8532
(Konstans)		-0.0080	0.0064	-1.2510	0.2110	1.0000

9.2 Többváltozós lineáris regresszió

OBJEKTÍV JELLEMZŐK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya
OBJ2 Objektív jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.5519				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.3046		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.3031		Minimum:	-0.2902	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1475		Maximum:	0.5793	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
KORUL2	Gyermekek, körülmények	1.1396	0.0498	0.6158	22.8680	1.0000
APA2	Az apa jellemzői	-0.2248	0.2339	-0.0224	-0.9610	0.6634
ANYA2	Az anya jellemzői	-0.6326	0.1330	-0.1280	-4.7570	1.0000
(Konstans)		0.0231	0.0086	2.6900	0.0072	1.0000

9.3 Többváltozós lineáris regresszió

OBJEKTÍV JELLEMZŐK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban
OBJ3 Objektív jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7938				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6302		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6294		Minimum:	-1.2120	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2796		Maximum:	0.9746	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
KORUL3	Gyermekek, körülmények	0.8224	0.0304	0.6438	27.0790	1.0000
APA3	Az apa jellemzői	0.0043	0.0534	0.0015	0.0810	0.0647
ANYA3	Az anya jellemzői	0.2899	0.0375	0.1909	7.7350	1.0000
(Konstans)		-0.0352	0.0161	-2.1940	0.0284	1.0000

9.4 Többváltozós lineáris regresszió

OBJEKTÍV JELLEMZŐK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban
OBJ4 Objektív jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.8049				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6479		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6472		Minimum:	-0.3466	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2806		Maximum:	1.4919	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
KORUL4	Gyermekek, körülmények	0.7801	0.0337	0.6198	23.1630	1.0000
APA4	Az apa jellemzői	0.0356	0.0463	0.0141	0.7680	0.5576
ANYA4	Az anya jellemzői	0.2946	0.0382	0.2102	7.7080	1.0000
(Konstans)		-0.0370	0.0155	-2.3910	0.0169	1.0000

9.5 Többváltozós lineáris regresszió

OBJEKTÍV JELLEMZŐK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS5 Egygyermekes egyedülálló anya
OBJ5 Objektív jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.8316				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6916		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6909		Minimum:	-0.4566	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2199		Maximum:	1.4574	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
KORUL5	Gyermekek, körülmények	0.8726	0.0309	0.7223	28.2140	1.0000
APA5	Az apa jellemzői	-0.0202	0.0393	-0.0096	-0.5150	0.3933
ANYA5	Az anya jellemzői	0.1924	0.0366	0.1375	5.2590	1.0000
(Konstans)		-0.0087	0.0085	-1.0230	0.3064	1.0000

9.6 Többváltozós lineáris regresszió

OBJEKTÍV JELLEMZŐK

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS6 Többgyermekes egyedülálló anya
OBJ6 Objektív jellemzők

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7039				
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.4955		Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.4944		Minimum:	-0.5291	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2221		Maximum:	0.8940	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
KORUL6	Gyermekek, körülmények	0.9840	0.0370	0.6926	26.5910	1.0000
APA6	Az apa jellemzői	0.0195	0.0676	0.0064	0.2880	0.2264
ANYA6	Az anya jellemzői	0.0260	0.0558	0.0124	0.4660	0.3590
(Konstans)		-0.0032	0.0088	-0.3660	0.7142	1.0000

10.1 Többváltozós lineáris regresszió

VALAMENNYI JELLEMZŐ

Függő változó:

TIPUS1 Egygyermekes házas anya

Független változók csoportja:

TOTREG1 Valamennyi jellemző

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.5126			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.2628		Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.2601		Minimum:	-0.5173
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1345		Maximum:	0.4393

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
MOTI1	Motívumok	0.8416	0.0716	0.2766	11.7570	1.0000
KORUL1	Gyermekek, körülmények	0.7983	0.0754	0.2651	10.5930	1.0000
ATTI1	Attitűdök	0.6776	0.0985	0.1610	6.8790	1.0000
ANYA1	Az anya jellemzői	0.5854	0.0839	0.1737	6.9730	1.0000
APA1	Az apa jellemzői	-0.4047	0.2061	-0.0491	-1.9640	0.9502
(Konstans)		-0.0375	0.0065	-5.8160	0.0000	1.0000

10.2 Többváltozós lineáris regresszió

VALAMENNYI JELLEMZŐ

Függő változó:

TIPUS2 Többgyermekes házas anya

Független változók csoportja:

TOTREG2 Valamennyi jellemző

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.6033			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.3640		Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.3617		Minimum:	-0.2891
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.1411		Maximum:	1.0602

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
MOTI2	Motívumok	0.7923	0.0730	0.2355	10.8460	1.0000
ATTI2	Attitűdök	0.4794	0.1572	0.0663	3.0490	0.9977
APA2	Az apa jellemzői	-0.2973	0.2240	-0.0296	-1.3270	0.8153
KORUL2	Gyermekek, körülmények	1.0819	0.0484	0.5846	22.3610	1.0000
ANYA2	Az anya jellemzői	-0.6872	0.1292	-0.1391	-5.3170	1.0000
(Konstans)		-0.0119	0.0100	-1.1860	0.2357	1.0000

10.3 Többváltozós lineáris regresszió

VALAMENNYI JELLEMZŐ

Függő változó:

TIPUS3 Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

Független változók csoportja:

TOTREG3 Valamennyi jellemző

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7964			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6342		Szignifikancia (1-F):	1.0000
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6329		Minimum:	-1.1717
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2783		Maximum:	0.9319

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
MOTI3	Motívumok	0.1928	0.0492	0.0692	3.9230	0.9999
ATTI3	Attitűdök	0.0115	0.0635	0.0031	0.1810	0.1438
APA3	Az apa jellemzői	-0.0122	0.0536	-0.0042	-0.2280	0.1806
KORUL3	Gyermekek, körülmények	0.8040	0.0309	0.6294	26.0380	1.0000
ANYA3	Az anya jellemzői	0.2706	0.0377	0.1782	7.1800	1.0000
(Konstans)		-0.0806	0.0244	-3.3050	0.0010	1.0000

10.4 Többváltozós lineáris regresszió

VALAMENNYI JELLEMZŐ

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS4 Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban
TOTREG4 Valamennyi jellemző

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.8104			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6567	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6555	Minimum:	-0.3302	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2773	Maximum:	1.4576	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
MOTI4	Motívumok	0.2562	0.0531	0.0795	4.8260	1.0000
ATTI4	Attitűdök	0.1811	0.0546	0.0552	3.3170	0.9991
APA4	Az apa jellemzői	0.0135	0.0459	0.0053	0.2950	0.2317
KORUL4	Gyermekek, körülmények	0.7559	0.0335	0.6005	22.5440	1.0000
ANYA4	Az anya jellemzői	0.2671	0.0381	0.1906	7.0150	1.0000
(Konstans)		-0.1591	0.0258	-6.1600	0.0000	1.0000

10.5 Többváltozós lineáris regresszió

VALAMENNYI JELLEMZŐ

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS5 Egygyermekes egyedülálló anya
TOTREG5 Valamennyi jellemző

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.8335			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.6948	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.6937	Minimum:	-0.4838	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2189	Maximum:	1.4754	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
MOTI5	Motívumok	0.2342	0.0611	0.0617	3.8330	0.9999
ATTI5	Attitűdök	0.0034	0.0529	0.0010	0.0650	0.0519
KORUL5	Gyermekek, körülmények	0.8782	0.0311	0.7270	28.2050	1.0000
APA5	Az apa jellemzői	-0.0619	0.0406	-0.0294	-1.5260	0.8726
ANYA5	Az anya jellemzői	0.1772	0.0368	0.1265	4.8130	1.0000
(Konstans)		-0.0448	0.0153	-2.9290	0.0035	1.0000

10.6 Többváltozós lineáris regresszió

VALAMENNYI JELLEMZŐ

Függő változó:
Független változók csoportja:

TIPUS6 Többgyermekes egyedülálló anya
TOTREG6 Valamennyi jellemző

Multiple R	Kapcsolat szorossága	0.7150			
R Square	Magyarázott variancia-rész, minta	0.5113	Szignifikancia (1-F):	1.0000	
Adj. R Square	Magyarázott variancia-rész, populáció	0.5095	Minimum:	-0.5194	
Standard Error	A korreláció sztenderd hibája	0.2188	Maximum:	0.9963	

Változó jele	Változó leírása	B	SE B	BETA	T	1 - SIG T
MOTI6	Motívumok	0.3707	0.0671	0.1091	5.5210	1.0000
APA6	Az apa jellemzői	0.0497	0.0671	0.0164	0.7400	0.5403
ATTI6	Attitűdök	0.2154	0.0638	0.0689	3.3750	0.9992
ANYA6	Az anya jellemzői	0.0198	0.0556	0.0094	0.3550	0.2775
KORUL6	Gyermekek, körülmények	0.9027	0.0384	0.6354	23.4920	1.0000
(Konstans)		-0.0611	0.0123	-4.9850	0.0000	1.0000

11.1 Korrelációs együtthatók: típus- és csoportváltozók

1. típus: Egygyermekes házas anya

Változó	Változó leírása	TIPUS1	ATTI1	MOTI1	ANYA1	APA1	KORUL1	OBJ1	TOTREG1
TIPUS1	Egygyermekes házas anya	1.0000	0.2376	0.3286	0.2968	0.1213	0.3321	0.3982	0.5126
ATTI1	Attitűdök	0.2376	1.0000	0.0769	0.0889	0.0610	0.1618	0.1612	0.4635
MOTI1	Motívumok	0.3286	0.0769	1.0000	0.1921	0.0862	0.0397	0.1324	0.6410
ANYA1	Az anya jellemzői	0.2968	0.0889	0.1921	1.0000	0.2928	0.2640	0.7453	0.5789
APA1	Az apa jellemzői	0.1213	0.0610	0.0862	0.2928	1.0000	0.3239	0.3046	0.2366
KORUL1	Gyermekek, körülmények	0.3321	0.1618	0.0397	0.2640	0.3239	1.0000	0.8340	0.6479
OBJ1	Objektív jellemzők	0.3982	0.1612	0.1324	0.7453	0.3046	0.8340	1.0000	0.7768
TOTREG1	Valamennyi változó	0.5126	0.4635	0.6410	0.5789	0.2366	0.6479	0.7768	1.0000

11.2 Korrelációs együtthatók: típus- és csoportváltozók

2. típus: Többgyermekes házas anya

Változó	Változó leírása	TIPUS2	ATTI2	MOTI2	ANYA2	APA2	KORUL2	OBJ2	TOTREG2
TIPUS2	Többgyermekes házas anya	1.0000	0.1383	0.2972	0.2024	0.0996	0.5404	0.5519	0.6033
ATTI2	Attitűdök	0.1383	1.0000	0.0383	-0.0799	-0.0126	0.0881	0.1173	0.2293
MOTI2	Motívumok	0.2972	0.0383	1.0000	0.1491	0.0788	0.1407	0.1192	0.4927
ANYA2	Az anya jellemzői	0.2024	-0.0799	0.1491	1.0000	0.2480	0.5456	0.3667	0.3354
APA2	Az apa jellemzői	0.0996	-0.0126	0.0788	0.2480	1.0000	0.2496	0.1804	0.1651
KORUL2	Gyermekek, körülmények	0.5404	0.0881	0.1407	0.5456	0.2496	1.0000	0.9791	0.8957
OBJ2	Objektív jellemzők	0.5519	0.1173	0.1192	0.3667	0.1804	0.9791	1.0000	0.9148
TOTREG2	Valamennyi változó	0.6033	0.2293	0.4927	0.3354	0.1651	0.8957	0.9148	1.0000

11.3 Korrelációs együtthatók: típus- és csoportváltozók

3. típus: Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban

Változó	Változó leírása	TIPUS3	ATTI3	MOTI3	ANYA3	APA3	KORUL3	OBJ3	TOTREG3
TIPUS3	Egygyermekes anya élettárs	1.0000	0.2737	0.3589	0.6584	0.3471	0.7828	0.7938	0.7964
ATTI3	Attitűdök	0.2737	1.0000	0.1652	0.3054	0.2473	0.3269	0.3390	0.3437
MOTI3	Motívumok	0.3589	0.1652	1.0000	0.3595	0.2405	0.3593	0.3783	0.4507
ANYA3	Az anya jellemzői	0.6584	0.3054	0.3595	1.0000	0.4679	0.7251	0.8294	0.8268
APA3	Az apa jellemzői	0.3471	0.2473	0.2405	0.4679	1.0000	0.3980	0.4372	0.4358
KORUL3	Gyermekek, körülmények	0.7828	0.3269	0.3593	0.7251	0.3980	1.0000	0.9861	0.9829
OBJ3	Objektív jellemzők	0.7938	0.3390	0.3783	0.8294	0.4372	0.9861	1.0000	0.9968
TOTREG3	Valamennyi változó	0.7964	0.3437	0.4507	0.8268	0.4358	0.9829	0.9968	1.0000

11.4 Korrelációs együtthatók: típus- és csoportváltozók

4. típus: Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban

Változó	Változó leírása	TIPUS4	ATTI4	MOTI4	ANYA4	APA4	KORUL4	OBJ4	TOTREG4
TIPUS4	Többgyermekes anya élettár	1.0000	0.3046	0.3105	0.7134	0.3954	0.7945	0.8049	0.8104
ATTI4	Attitűdök	0.3046	1.0000	0.1326	0.3074	0.2126	0.2984	0.3138	0.3759
MOTI4	Motívumok	0.3105	0.1326	1.0000	0.2800	0.1904	0.2818	0.2934	0.3831
ANYA4	Az anya jellemzői	0.7134	0.3074	0.2800	1.0000	0.4833	0.8010	0.8863	0.8804
APA4	Az apa jellemzői	0.3954	0.2126	0.1904	0.4833	1.0000	0.4514	0.4912	0.4879
KORUL4	Gyermekek, körülmények	0.7945	0.2984	0.2818	0.8010	0.4514	1.0000	0.9870	0.9804
OBJ4	Objektív jellemzők	0.8049	0.3138	0.2934	0.8863	0.4912	0.9870	1.0000	0.9933
TOTREG4	Valamennyi változó	0.8104	0.3759	0.3831	0.8804	0.4879	0.9804	0.9933	1.0000

11.5 Korrelációs együtthatók: típus- és csoportváltozók

5. típus: Egygyermekes egyedülálló anya

Változó	Változó leírása	TIPUS5	ATTI5	MOTI5	ANYA5	APA5	KORUL5	OBJ5	TOTREG5
TIPUS5	Egygyermekes egyedülálló	1.0000	0.3008	0.2636	0.7143	0.4748	0.8278	0.8316	0.8335
ATTI5	Attitűdök	0.3008	1.0000	0.1016	0.3398	0.2150	0.3533	0.3605	0.3609
MOTI5	Motívumok	0.2636	0.1016	1.0000	0.2979	0.3784	0.2410	0.2542	0.3163
ANYA5	Az anya jellemzői	0.7143	0.3398	0.2979	1.0000	0.5840	0.8064	0.8590	0.8570
APA5	Az apa jellemzői	0.4748	0.2150	0.3784	0.5840	1.0000	0.5595	0.5710	0.5697
KORUL5	Gyermekek, körülmények	0.8278	0.3533	0.2410	0.8064	0.5595	1.0000	0.9954	0.9931
OBJ5	Objektív jellemzők	0.8316	0.3605	0.2542	0.8590	0.5710	0.9954	1.0000	0.9977
TOTREG5	Valamennyi változó	0.8335	0.3609	0.3163	0.8570	0.5697	0.9931	0.9977	1.0000

11.6 Korrelációs együtthatók: típus- és csoportváltozók

6. típus: Többgyermekes egyedülálló anya

Változó	Változó leírása	TIPUS6	ATTI6	MOTI6	ANYA6	APA6	KORUL6	OBJ6	TOTREG6
TIPUS6	Többgyermekes egyedülálló	1.0000	0.3198	0.2944	0.4770	0.3307	0.7038	0.7039	0.7150
ATTI6	Attitűdök	0.3198	1.0000	0.1437	0.3464	0.2437	0.3588	0.3613	0.4472
MOTI6	Motívumok	0.2944	0.1437	1.0000	0.1128	0.0091	0.2742	0.2718	0.4118
ANYA6	Az anya jellemzői	0.4770	0.3464	0.1128	1.0000	0.4948	0.6663	0.6777	0.6672
APA6	Az apa jellemzői	0.3307	0.2437	0.0091	0.4948	1.0000	0.4593	0.4698	0.4625
KORUL6	Gyermekek, körülmények	0.7038	0.3588	0.2742	0.6663	0.4593	1.0000	0.9999	0.9843
OBJ6	Objektív jellemzők	0.7039	0.3613	0.2718	0.6777	0.4698	0.9999	1.0000	0.9845
TOTREG6	Valamennyi változó	0.7150	0.4472	0.4118	0.6672	0.4625	0.9843	0.9845	1.0000

12. Attitűd-változók faktorelemzése

I. Faktorsúlyok

Változó neve	Változó leírása	FACTOR1	FACTOR2	FACTOR3	FACTOR4
GY1A	1.1. Egyedül nevelni a gyereket	0.77852	-0.00684	-0.02070	0.01327
GY1B	1.2. Szoros kapcsolatban, de különélve	0.70043	-0.00020	0.08273	0.01889
GY1C	1.3. Együtt élni és nevelni a gyereket	-0.60922	0.02273	0.38734	0.12733
GY1D	1.4. Házasságban felnevelni a gyereket	-0.63757	-0.15163	-0.17359	-0.09604
GY2A	2.1. Nem erkölcsfüggetlen a házasságkötés	-0.10665	-0.16902	0.06689	0.48603
GY2B	2.2. Az elvált ember éljen élettársal	0.15466	0.56943	0.25490	-0.16674
GY2C	2.3. Védje törvény az élettársakat is	-0.06480	0.02689	0.56232	-0.38888
GY2D	2.4. Egyedülállóknak több segély jár	0.05467	0.51801	-0.03040	0.01141
GY2E	2.5. A gyerekeknek biztonság a házasság	-0.06319	0.22298	-0.64513	-0.20218
GY2F	2.6. Az érzelmek kötik az élettársakat	0.00229	0.39893	0.42870	0.11405
GY2G	2.7. A szülők kívánsága parancs	-0.02293	0.36202	-0.12790	-0.39187
GY2H	2.8. Próbaházasság kell a nevelésben	-0.13967	0.57985	0.05537	-0.13294
GY2I	2.9. Az élettársak szabadok anyagilag	0.19522	0.58830	-0.23892	0.33488
GY2J	2.10. Házastárs, élettárs - mindegy	0.06647	0.12710	0.65089	0.23310
GY2K	2.11. A nőnek elengedhetetlen a gyerek	0.12683	0.19386	0.14358	0.55667

II. A faktorváltozók és a típusváltozók korrelációi

Változó neve	Változó leírása	FACTOR1	FACTOR2	FACTOR3	FACTOR4
TIPUS1	Egygyermekes házas anya	-0.0609	-0.0522	-0.1982	-0.0558
TIPUS2	Többgyermekes házas anya	-0.0301	-0.0653	-0.0581	-0.0269
TIPUS3	Egygyermekes anya élettársi kapcsolatban	-0.2229	-0.0140	0.0507	0.0329
TIPUS4	Többgyermekes anya élettársi kapcsolatban	-0.0585	0.1391	0.1933	-0.0206
TIPUS5	Egygyermekes egyedülálló anya	0.1469	-0.1394	-0.1440	0.0169
TIPUS6	Többgyermekes egyedülálló anya	0.2806	0.0511	-0.0534	0.0038

A NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET KUTATÁSI JELENTÉSEI

1982.

1. Népesedés és népesedéspolitikai tárcaszintű középtávú kiemelt kutatási főirány (1982-1985).
A KSH Népeségtudományi Kutató Intézet távlati tevékenységének irányelvei (1982-1990).
2. *S. Molnár Edit*: Érték-orientációk a népesedési magatartásban.
3. *Dr. Nemeskéri János—Dr. Juhász Attila* (szerk.): Sorköteles fiatalok testi fejlettsége, biológiai, egészségi állapota (Előzetes tájékoztató).
4. *Szabó Kálmán*: A népsségelőreszámítások néhány módszertani kérdése (Előterjesztés az MTA Demográfiai Bizottságának).
5. *Valkovics Emil*: A demográfiai átmenet elemzésének néhány gyakorlati nehézségéről.
6. *Dr. Bies Klára*: A területi népességprognózisok előkészítése.
7. MTA Demográfiai Bizottsága: A demográfiai tudomány helyzete Magyarországon.

1983.

8. *S. Molnár Edit—Pataki Judit*: Vélemények és előítéletek az öregségről.
9. *Dr. Mádai Lajos*: Az utolsó nagy kolerajárvány demográfiai képe Európában és az Egyesült Államokban (1872-1873).
10. *Dr. Vukovich Gabriella*: A népesedéspolitikai tartalma, jellege, céljai, eszközei, hatékonysága. Nyugat-európai tapasztalatok.
11. *Dr. Hoóz István*: Társadalompolitika, gazdaságpolitika, szociálpolitika, valamint a népesedéspolitikai kapcsolatai a szocialista országokban.
12. *Dr. Joubert Kálmán*: Születési súly és születési hossz standard az 1973-78 évben élveszületett újszülöttek adatai alapján (angol és orosz nyelven).
13. *Dr. Pongrácz Tiborné*: Fiatalkori terhesek társadalmi, demográfiai vizsgálata.
14. *Dr. Hoóz István*: A népesedéspolitikai eszközei, különös tekintettel a gazdasági jellegű eszközök alkalmazásának gyakorlatára és az ezekkel összefüggő nézetekre a szocialista országokban.

1984.

15. *Dr. Bies Klára—Hablicsek László*: Területi népességelőreszámítás 1981-2001.
16. *Szabó Kálmán*: Családok és háztartások néhány jellemzőjének alakulása, 1981-2001 (Előzetes változat).
17. *Hablicsek László—Monigl István* (szerk.): Társadalmi-demográfiai prognózisok. A Népességtudományi Kutató Intézet tudományos szemináriuma Budapest, 1983. május 17-18.
18. *Dr. Klinger András*: A családtervezési programokon kívüli népesedéspolitikai intézkedések hatása a termékenységre (angol nyelven).
19. *Mokony Ferenc*: Települési tényezők és az öngyilkosság. Az öngyilkosság egyes demográfiai összefüggései egy összetételhatást vizsgáló elemzés eredményei.
20. *Csernák Józsefné dr.*: A 18 éven aluli nők házasságkötésének néhány demográfiai jellemzője Magyarországon.
21. *Cseh-Szombathy László—Klinger András—Monigl István—Vukovich György* (szerk.): A népesedéssel összefüggő tudományos kutatások főbb eredményei, a jövőbeni kutatás fő irányai.
22. *Szukicsné dr. Serfőző Klára*: Budapest és Pest megye népességfejlődése, az ezredfordulóig várható tendenciák.

1985.

23. *Rátay Csaba—Tusnád Gábor*: Veszélyeztetett gyermekek szocializációjának vizsgálata a családtípusok kialakításával.
24. *Terestyéni Tamás*: Népesedéspolitikai tartalmak a sajtóban.
25. *Káposztás Ferenc* (szerk.): A népesség területi elhelyezkedése és mozgása. Pécs, 1984. április 25-26.
26. *Hablicsek László—Monigl István—Vukovich Gabriella*: A magyarországi népességfejlődés keretei és jövőbeni lehetséges irányai 1880-2050.
27. *Munkácsy Ferenc—Szentgáli Tamás—Szívós Péter*: A népesség gazdasági aktivitásának demográfiai tényezői.

1986.

28. *Szukicsné dr. Serfőző Klára*: A termékenység és az iskolai végzettség néhány összefüggése Magyarországon az elmúlt negyedszázadban.

29. *S. Molnár Edit* (szerk.): Népesedési folyamatokat befolyásoló kulturális-tudati tényezők.
A KSH Népeségtudományi Kutató Intézet tudományos szemináriuma Budapest, 1985. november 12-13.
30. *Munkácsy Ferenc*: Népesedés és foglalkoztatás.
- 1987.**
31. *Káposztás Ferenc—Monigl István* (szerk.): A népesedéspolitikai kutatás és társadalmi cselekvés.
A KSH Népeségtudományi Kutató Intézet nemzetközi szemináriuma Budapest, 1986. október 14-15.
32. *Pongrácz Tiborné*: Serdülőkori terhességek társadalmi-demográfiai vonatkozása.
33. *Barabás Miklós* (szerk.): Az erősen fogyó népességű települések demográfiai jellemzői.
- 1988.**
34. *Hablicsek László—Monigl István* (szerk.): Az 1986-2021 közötti időszakra szóló népességprognózisok.
A KSH Népeségtudományi Kutató Intézet tudományos szemináriuma Budapest, 1987. január 28.
35. *Csernák Józsefné—Szabó Kálmán*: A családok és háztartások előreszámítása, 1986-2021.
- 1989.**
36. *Dr. Fóti János*: A magyar népesség gazdasági aktivitásának távlati alakulása.
- 1990.**
37. *Monigl István* (szerk.): Népesedési viták Magyarországon, 1960-1986.
A KSH Népeségtudományi Kutató Intézet tudományos vitaülése Budapest, 1988. június 2.
38. *S. Molnár Edit—Virágh Eszter*: Közvélemény-kutatás népesedési kérdésekről - 1989.

1991.

39. *Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Abortuszkérdés Magyarországon — 1991.*
40. *Dr. Joubert Kálmán—Gárdos Éva: Terhesek és csecsemők egészségügyi és demográfiai vizsgálata. (A kutatási program általános ismertetése.)*
41. *Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Sokgyermekes családok.*

1992.

42. *Hablicsek László: A magyarországi hosszú távú népességfejlődés vizsgálata.*
43. *Fóti János—Illés Sándor: A munkanélküliség demográfiai vonatkozásai.*
44. *Falussy Béla—Miltényi Károly—Móritz Pálné—Paksy András: Az egészségi állapot összefüggései az életmóddal és az időfelhasználással.*
45. *Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Összefoglaló a terhességmegszakításról tartott 1992. júliusi közvélemény-kutatás főbb eredményeiről.*
46. *Csernák Józsefné—Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Élettársi kapcsolatok Magyarországon.*

1993.

47. *Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Kisgyermekes szülők. (Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat főbb magyarországi eredményei.)*
48. *Szukicsné dr. Serfőző Klára: Iskolázottságunk alakulása a népszámlálási adatok tükrében.*
49. *Tóth Pál Péter: Nemzetközi vándorlás — Magyarország.*

1994.

50. *Illés Sándor: Miért költöztek az emberek Pásztóra 1989—91-ben?*
51. *Szukicsné Serfőző Klára: A szülők és gyermekeik iskolázottsága.*
52. *Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Kisgyermekes anyák és apák szülői, családi attitűdjei négy európai országban.*
53. *Pongrácz Tiborné—S. Molnár Edit: Serdülőkorban született anyák társadalmi, demográfiai jellemzőinek longitudinális vizsgálata.*

1995.

- 54. *Hablicsek László: Az első és második demográfiai átmenet Magyarországon és Közép-Kelet-Európában.*
- 55. *Szukicsné Serfőző Klára: Az egyszülős családok társadalmi-demográfiai jellemzői.*

1996.

- 56. *Szűcs Zoltán: Az élettársi kapcsolatban élő családok társadalmi-demográfiai jellemzői.*
- 57. *S. Molnár Edit—Pongrácz Tiborné: Változások a gyermeknevelési támogatások rendszerében és azok megítélése a közgondolkodásban.*
- 58. *Illés Sándor—Hablicsek László: A külső vándorlások népesség hatásai Magyarországon 1955—1995 között.*
- 59. *Szukicsné Serfőző Klára: Az egyszülős családok az állandó és a lakónépesség alapján.*

1997.

- 60. *Daróczi Etelka: A halandóság területi eltérései Magyarországon 1959/60—1992.*